СССРнинг 50 йиллигини муносиб кутиб оламиз

БУТУН ДУНЕ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

19-ЙИЛ ЧИҚИШИ

№ 152 (4611).

3 АВГУСТ ПАЙШАНБА 1972 ЙИЛ

Баҳоси 2 тийин.

ХИЗМАТЛАРИГА ЯРАША МУКОФОТ

Бекобод цемент комбинатининг коллективи СССР ташкил этилганлигининг 50 йиллигини муносиб кутиб олиш учун бошланган социалистик мусобақада меҳнатда янги муваффақиятларга эришди. 1972 йилнинг иккинчи кварталида мажбуриятларнинг бажарилиш якунлари юзасидан коллективга Бутуниттифоқ мусобақасида СССР Министрлар Советининг кўчма Қизил байроғи ва ВЦСПС нинг биринчи мукофоти берилди. Комбинат шу вақт ичида пландан ташқари етти минг тоннадан кўпроқ цемент, 400 минг шартли плита шифер, 83 километр асбоцемент қувур ишлаб чиқарди. Коллектив меҳнат унумдорлигини анча оширишга ва маҳсулот таннархини кескин камайтиришга эришди.

Иккинчи кварталдаги мусобақа якунларига кўра, Олмалиқ 6—ғишт заводи бошқармасининг коллективи СССР Бинокорлик материаллари саноати министрлиги ҳамда қурилиш ва Бинокорлик материаллари саноати ишчилари касаба союзи Марказий Комитетининг кўчма Қизил байроғига сазовор бўлди.

(ЎзТАГ).

Хуш ХАБАРЛАР

РЕМОНТ ТАМОМ БЎЛДИ

АЛИМКЕНТ, («Тошкент ҳақиқати» мухбиридан). Оққўрғон районида янги ўқув йилига тайёргарлик қизғин кетаяпти. Кўпгина мактабларга оталик ёрдамининг кучайтирилиши сабабли ремонт ишлари тамомланди. «Коммунизм» колхози правлениеси қишлоқ мактаблари ишига яқиндан ёрдам бериб, ремонт ишларини тезкорлик билан олиб боришда муносиб ҳисса қўшмоқда. Шу сабабли қишлоқдаги Собир Раҳимов номли мактабни ремонт қилиш қисқа муддатда тамомланди. Мактабнинг ўқув хоналари кўпайтирилди. Қўшимча хоналар қурилаяпти. Чкалов номли 36-мактабда ҳам ремонт ишлари тез тамом бўлди.

УЛКАН ХИРМОН УЧУН

Ўрта Чирчиқ районидаги «Ленин йўли» колхозининг илғор бригада бошлиқларидан бири А. Исфандиёров бошчилигидаги пахтакорлар ҳар гектар ердан 35 центнердан хирмон кўтариш учун курашишаяпти. Бунинг учун бригада ихтиёрида етарли ишчи кучи ва техника мавжуд. Ана шу мавжуд имкониятлардан унумли фойдаланиб, юқори ҳосил учун яхши замин яратилди. Даладаги ғўзаларни кўздан кечирган киши берилган ваъдани ошириб бажариш учун ҳосил тўпланганлигининг гувоҳи бўлади.

Г. Шерназарова, А. Саттаева, С. Маҳкамова, Ф. Ҳамидуллина, М. Қурбонов каби меҳнатсевар хотин-қизлар эрта тонгдан то кеч қоронғугача пахтазорда бўлиб, ғўзаларни парвариш қилишда намуна бўлишаяпти.

Ф. САЙФУЛЛИНА.

ҲОСИЛГА ҲОСИЛ ҚЎШИЛМОҚДА

С. Тошхўжаев Янгийўл районидаги Карл Маркс номли колхознинг илғор бригада бошлиқларидан. Пахтакорлар бу йил ҳар гектар ердан 35 центнердан ҳосил кўтариб, СССР ташкил топган куннинг 50 йиллик тўйига муносиб совға тайёрлаш учун курашишмоқда. Барча дала ишлари ана шу мақсадни кўзлаган ҳолда олиб борилмоқда.

Бригада ғўзаларини кўздан кечирган киши пахтакорларнинг меҳнат самараларини кўриб қувонади. Ҳосилга-хосил қўшишда И. Суннатов, Д. Солихўжаев, Т. Мансуров каби сувчилар, Ю. Рустамов, А. Иброҳимов сингари механизаторлар меҳнатда ўрнак кўрсатмоқда.

С. РАИМОВ.

ЎРТОҚ Л. И. БРЕЖНЕВ ЎРТОҚ Н. ЧАУШЕСКУ БИЛАН УЧРАШДИ

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежнев 1 августда Қримда Руминия Коммунистик партиясининг Бош секретари, Руминия Социалистик Республикаси Давлат Кенгашининг Раиси ўртоқ Н. Чаушеску билан учрашди.

Л. И. Брежнев ва Н. Чаушеску ўртоқлар ўз мамлакатларида халқ хўжалиги планлари қандай бажарилаётганлиги тўғрисида бир-бирларига ахборот беришди. Улар СССР билан Руминия Социалистик Республикаси ўртасидаги ҳар томонлама ҳамкорликни янада ривожлантириш ва КПСС билан Руминия Коммунистик партияси ўртасида партиявий алоқаларни кенгайтириш масалалари юзасидан, шунингдек ҳар икки томонни қизиқтираётган бошқа масалалар юзасидан фикрлашиб олдилар. Суҳбат дўстона вазиятда ўтди.

ЎРТОҚ Л. И. БРЕЖНЕВ ЎРТОҚ Э. ХОНЕККЕР БИЛАН УЧРАШДИ

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежнев 1 августда Германия Бирлашган социалистик партияси Марказий Комитетининг Қримда дам олиб турган Биринчи секретари ўртоқ Э. Хонеккер билан учрашди. КПСС билан Германия Бирлашган социалистик партияси. СССР билан Германия Демократик Республикаси халқлари ўртасидаги муносабатларни янада ривожлантириш ва кучайтириш масалалари юзасидан, шунингдек ҳар икки томонни қизиқтираётган бошқа масалалар юзасидан фикрлашиб олинди.

Л. И. Брежнев ва Э. Хонеккер ўртоқларнинг учрашуви дўстона ва самимий вазиятда ўтди.

ОРГАНИК ЎҒИТЛАР — ҲОСИЛДОРЛИК ОМИЛИ

Областимизда 1972 йил пахта ҳосили учун органик ўғитларни тайёрлаш, ташиш ва далага чиқариб солиш ойлиги давом этмоқда. Ғўза ривожида қолоқликни тугатиш ва ҳосилнинг барвақт етилишини таъминлаш мақсадида эълон қилинган бу ойликда барча хўжаликлар актив иштирок этяпти. Шу муносабат билан яқинда мухбиримиз Оққўрғон районидаги Свердлов номли колхоз раиси Иброҳим ЮНУСОВДАН ойликда амалга оширилаётган ишлар ҳақида гапириб беришни илтимос қилди. У қуйидагиларни айтиб берди.

Пахтакорларимиз ўтган хўжалик йилида ҳар гектар ердан салкам 30 центнердан ҳосил кўтариб, давлат планини муваффақиятли адо этган эдилар. Бу йил бутун совет кишилари қаторида колхозимиз аъзолари ҳам Совет давлати ташкил топган куннинг 50 йиллигини муносиб меҳнат совғалари билан кутиб олишга қарор қилганлар.

Колхозимиз сертармоқ хўжаликлардан саналади. Пахтачилик, канопчилик билан бир қаторда сабзавот ва полиз маҳсулотлари ҳам етиштирилади. Ҳозирги пайтда асосий эътибор пахтачиликка қаратилган. Чунки ҳозир ҳосил тўплашда ва уни етиштиришда масъулиятли давр.

Пахтакорларимиз бу йил 670 гектар майдонга чигит ташладилар. Эрта кўкламдан бери майдонлардаги ғўзаларни меҳр билан парваришлашди. Унинг сершох, серҳосил бўлиб етилишини таъминлаш учун курашилди. Мана энди, далаларимизда мўл ҳосил тўпланмоқда. Деҳқонларимиз ҳосил чўғини чамалаб, янги оширилган мажбурият қабул қилишган.

Планда белгиланганидек, ҳар гектар ердан 27,2 центнердан пахта топшириш ўрнига ҳосилдорликни 35 центнерга етказишга қарор қилинди. Ғўзаларни парваришлаш, минерал ва маҳаллий ўғитлар билан озиқлантириш ишлари агротехника муддатларида ўтказилмоқда.

Область ижроия комитети 20 июлдан 20 августгача бўлган даврни 1972 йил пахта ҳосили учун органик ўғитларни тайёрлаш, ташиш ва далага чиқариш ойлиги, деб эълон қилган. Бу ойликда ғўза ривожида қолоқликни тугатиш ва уни барвақт етилишини таъминлаш мақсадида майдонларга органик ўғитлар чиқаришни янада қизитиш кўзда тутилган. Пахтакорларимиз ойликни меҳнатда янги муваффақиятларга эришиш билан ўтказмоқда.

Хўжалигимизда бор трактор, тележка ва автомашиналар маҳаллий ўғит чиқаришга сафарбар этилди. Қисқа муддатда пахта далаларига 3 минг тоннага яқин органик ўғит чиқарилди. Ўғит ғўза суст ривожланаётган майдонларга солинди. Шунингдек, шарбат тайёрлашга ҳам катта эътибор берилди. Биз, асосий майдонлардаги ғўзаларга органик ўғитни шарбат қилиб оқизяпмиз. Бу тадбир ғўзаларнинг сершох, серҳосил бўлишини таъминлайди. Шу билан бирга, унинг ғовлаб кетишига йўл қўймайди.

Ҳозирги пайтда ғўзаларни қондириб суғоришга алоҳида эътибор бермоқ керак. Саратон сувига қопган ғўзалар кўпроқ ҳосил тўплайди. Шу билан бирга муддатидан олдин ёки кеч суғориш ҳам ғўза ҳосилига қатъий зарар етказади. Деҳқонларимиз тўлиқ гектарлар ҳосил қилиш учун эрта баҳордан ишга киришадилар. Экишдан олдин ерни текислашга алоҳида эътибор берилади. Яхши текисланган ерга ташланган чигит бехато униб чиқади. Шунингдек, суғориш ҳам текис майдонда сифатли бўлади.

Суғоришни тўғри олиб бориш, ҳосилдорликни оширишда муҳим роль ўйнайди. Шунинг учун аввало ўқ ариқларини тўғри олиш лозим. Колхозимизнинг барча пахта майдонларида олинган ўқ ариқ узунлиги 80—100 метрдан ошмайди. Агар ўқ ариқ узунлиги бундан ошиб кетса, ўқ ариқ бошидаги ғўзалар меъёридан ошиқ сув ичади. Ўқ ариқ охиридаги ғўзалар эса сувга конмай қолади.

Ўғитлаш ва культивациялаш ишларини ҳам агротехника қоидалари асосида олиб бориш зарур. Минераль ўғитларни меъёри билан вақтида бериш ғўзаларнинг ғовлаб кетмаслиги ва эрта пишиб етишишини таъминлайди. Культивацияни ҳам юқори сифатли олиб бориш керак. Ҳар бир культивацияда фосфорли ва калийли ўғитдан фойдаланамиз. Баъзи хўжаликларда фосфорли ва калийли ўғитдан етарли фойдаланилмайди. Кўпинча улар ғўза қатор ораларига азотли ўғитдан солишни афзал кўрадилар. Аксинча, фосфорли ва калийли ўғит билан озиқлантирилган майдонлардаги ғўзалар бақувват, сершох, серҳосил бўлиб вояга етади, унинг етилиши тезлашади. Азотли ўғитдан кўпроқ фойдаланилган майдонларда эса ғўза ғовлаб кетиб, унинг пишиши кечикади. Бу йил майдонларнинг ҳар гектарига 100 килограммдан калийли, 250—300 килограммдан эса фосфорли ўғит солдик.

Колхозимиз пахтакорлари янги-йўлликлар ташаббусига қўшилиб, пахтадан юқори ҳосил етиштиришга бел боғлаганлар. Кўпгина бригадаларимиз ҳар гектар ердан 40—50 центнердан ҳосил кўтаришга сўз беришди. 50 центнерчилар ҳаракати ҳам тобора кенгайиб бормоқда.

Ўзбекистонда хизмат кўрсатган пахтакор, илғор бригада бошлиғи Турғунбек Исмонқулов бошлиқ бригада деҳқонлари бу йил пландаги 28 центнер ўрнига 50 центнердан ҳосил кўтаришга бел боғладилар. Бу бригадада мажбуриятга яраша ҳосил тўпланмоқда.

Наби Ўринбоев, Қувонбой Тешабоев, Мусақул Ҳайдаров, Муҳаммад Маҳкамов бошлиқ бригада ва звено пахтакорлари ҳам ҳар гектар ердан 50 центнердан ҳосил етиштириш нияти билан меҳнат қилишяпти. Бу бригада пахта далаларида органик ўғитларни чиқариш ва ерга солиш ишлари намунали ташкил этилган.

Бу йил эл хирмонига 1830 тонна ўрнига 2245 тоннадан ортиқ «оқ олтин» тўкишга қарор қилган деҳқонларимиз пахта далаларида ғайрат ва шижоат билан тер тўкмоқдалар. Механизаторларимиз етиштириладиган ҳосилнинг 100 процентини «зангори кема»лар билан териб оламиз, дейишмоқда. Ҳозиргача хўжаликдаги барча териш агрегатлари, тележка ва прицеплар тўла ремонтдан чиқариб қўйилди. Бутун куч, техника ғўза парваришини уюшқоқлик билан ўтказиш ва пахтадан мўл ҳосил тўплашга сафарбар этилган.

✻

⊙ ОҚҚЎРҒОН районидаги Свердлов номли колхоз деҳқонлари юқори ҳосилни кўзлаб иш юритмоқдалар. Колхознинг Т. Исмонқулов бошлиқ бригада пахтакорлари бу йил ҳар гектар ердан 50 центнердан ҳосил етиштиришга аҳд қилганлар. Суратда (чапдан) колхоз бош агрономи Ш. Қудратов, механизатор М. Исмонлов, бригада бошлиғи Т. Исмонқулов ўртоқлар.

Н. ТУРАЕВ фотоси.

⊙ ШУ КУНЛАРДА чорвадорлар қишга мустаҳкам ем-хашак базаси яратиш йўлида астойдил меҳнат қилмоқдалар. Далаларда силос бостириш ишлари қизғин бошланиб кетди. Янгийўл районидаги «Ленинизм» колхози чорвадорлари ҳам бу йил мўл тўйимли озуқа жамғаришга бел боғлаганлар. Ҳозир колхоз далаларида маккажўхоридан силос қилиш намунали олиб борияпти. Улар ҳар гектар ердан 600 центнердан кўкпоя олишга эришмоқда. Суратда: колхоз даласида комбайнлар ёрдамида силос қилиш пайти.

Қ. РОЗИҚОВ фотоси. (ЎЗТАГ).

ЯНГИ МАҲСУЛОТ

Тошкент ёғ комбинатида очилган янги цех дастлабки юз тонна актив модда берди. Бу қимматли хом ашё олий сифатли синтетик кир ювиш воситалари ишлаб чиқариш учун зарур.

Ўрта Осиёда биринчи актив модда цехи Москва «Гипрожир» институти Тошкент филиалининг лойиҳасига биноан қурилди. Автоматлашган янги ишлаб чиқариш бир кунда 24 тонна шундай хом ашё ишлаб чиқаришга мўлжалланган. Модда цехдан комбинатда ишлаб турган кир ювиш порошоклари заводига ўтади. Бу ерда шу қимматли хом маҳсулотдан фойдаланиб, яна бир маҳсулот тури — универсал кир ювиш моддаси «Новость» тайёрлашга киришилди.

Тошкент комбинатининг маркаси туширилган актив моддалар мамлакатимиздаги бошқа шу хилдаги корхоналарга ҳам юбориб турилади.

(ЎзТАГ).

ИЛҒОРЛАРГА ҚИЗИЛ БАЙРОҚЛАР

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ва Министрлар Совети областлар, районлар, совхозлар ва автоколонналар ўртасида ғалла экинларини йиғиштириб олиш, давлатга дон топшириш, уруғлиқ ва ем фондларини жамғариш ҳамда дон ташиб олиш юзасидан ўтказилаётган социалистик мусобақанинг 1972 йил 31 июлгача эришилган натижаларини қараб чиқдилар.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ва Министрлар Советининг кўчма Қизил байроғи **Қашқадарё областига** (область партия комитетининг секретари **Р. Ғойибов**, область ижроия комитетининг раиси **З. Сирожиддинов**, область қишлоқ хўжалик бошқармасининг бошлиғи вазифасини бажарувчи **Д. Сатторов**, совхозлар трестининг директори **И. Тошқулов**, «Узсельхозтехника» область бирлашмасининг раиси **Н. Рижов**) берилди. Бу область ғалла экинларини ўриб-йиғиб олиш планини 88,3 процент, шу жумладан кейинги ўн кунлик планини 28 процент, давлатга дон сотиш планини 82,7 процент, шу жумладан кейинги 10 кун ичида 27,3 процент, навли уруғлар тайёрлаш планини 48 процент, шу жумладан кейинги 10 кунда 19 процент уруғлиқ жамғариш планини 88,7 процент, шу жумладан кейинги 10 кунда 12,4 процент, ем жамғариш планини 24,6 процент бажарди.

Байроқ Тошкент областидан олиб берилди.

Кўчма Қизил байроқ Самарқанд областининг **Ғаллаорол районига** (район партия комитетининг секретари **А. Ҳакимов**, район ижроия комитетининг раиси **Х. Ўрозқулов**, район ижроия комитети қишлоқ хўжалик бошқармасининг бошлиғи **А. Тожиев**) қолдирилди. Бу район ғалла экинлари ўрим-йиғими планини 100 процент, шу жумладан кейинги 10 кунда 33 процент, давлатга дон сотиш планини 70,4 процент, шу жумладан кейинги 10 кунда 28,5 процент, навли уруғлик жамғариш планини 194,1 процент, шу жумладан кейинги 10 кунда 10,5 процент, уруғлик жамғариш планини 116 процент, шу жумладан кейинги 10 кунда 70 процент, ем жамғариш планини 67 процент, шу жумладан кейинги 10 кунда 5,4 процент бажарди.

Кўчма Қизил байроқ Қашқадарё областининг **Киров номли совхозига** (совхоз директори **Д. Авазов**, партия ташкилотининг секретари **И. Исмоилов**, ишчилар комитетининг раиси **Н. Бойназаров**) берилди. Бу совхоз ғалла экинлари ўрим-йиғими планини 100 процент, шу жумладан кейинги 10 кунда 42,5 процент, давлатга дон сотиш планини 103,9 процент, шу жумладан кейинги 10 кунда 54,7 процент, уруғлик жамғариш планини 59,9 процент, ем жамғариш планини 17,3 процент бажарди.

Байроқ Қашқадарё областидаги Охунбобоев номли совхоздан олиб берилди.

Кўчма Қизил байроқ Қашқадарё область автотрестининг **Яккабоғ 85 автобазасининг автоколоннасига** (автоколонна бошлиғи **С. Бозоров**, партия ташкилоти секретари **Б. Муҳаммадиев**, касаба союз группаси ташкилотчиси **Т. Ҳакимов**) берилди. Бу автоколонна кейинги 10 кунда дон ташиш планини 113,3 процент бажарди.

Байроқ Тошкент автотрестининг марказлаштирилган тартибда юк ташиш терма автоколоннасидан олиб берилди.

* * *

Область партия комитети ва область ижроия комитети районлар, совхозлар, колхозлар ўртасида ғалла ўриш ва давлатга топшириш, уруғлик фонди жамғариш юзасидан социалистик мусобақанинг 1972 йил июль ойи учинчи ўн кунлиги якунини кўриб чиқиб, қарор қилдилар.

Ўзбекистон КП область комитети ва область ижроия комитетининг кўчма Қизил байроғи **Юқори Чирчиқ районига** (район партия комитетининг секретари **Ладушкин**, район ижроия комитетининг раиси **Икромов**, район комсомол комитетининг секретари **Арзиматов**, қишлоқ хўжалиги бошқармаси бошлиғи вазифасини бажарувчи **Холмонов**, қишлоқ хўжалиги маҳсулотларини харид қилиш ва сифати бўйича бош давлат инспектори **Ткачев** ўртоқлар) берилди. Бу район мавсум бошидан буён 92 процент майдондаги ғаллани ўриб давлатга ғалла топшириш планини 105,4 процент, уруғлик жамғариш планини 77 процент ва озиқабоп ғалла тайёрлаш планини 38,5 процент бажарди ва ўн кунликда 16,8 процент ўсишни таъминлади, 24,2 процент ғалла топширди, 55 процент уруғлик фонди жамғарди ва ем учун 14,5 процент ғалла тайёрлади. Кўчма Қизил байроқ Ўрта Чирчиқ районидан олиб берилади.

Область партия комитети ва область ижроия комитетининг кўчма Қизил байроғи Бўстонлиқ районидаги **«Хўжакент» совхозига** (совхоз директори **Аҳмедов**, партия комитетининг секретари **Йўлдошев**, ишчилар комитетининг раиси **Пўлатов**, бош агрономи **Шорасулов**, бош инженери **Мирзаев** ўртоқлар) берилди. Бу совхоз ғалла ўрими мавсуми бошидан буён 53 процент майдондаги ғаллани ўриб олди, давлатга ғалла топшириш планини 45 процент, уруғлик жамғариш планини 55,3 процент, озиқабоп ғалла жамғаришни 53 процент бажарди ва ўн кунликда ғалла ўримида 38,4 процент ўсишни таъминлади, 45 процент ғалла топширди, 55,3 процент уруғлик фонди жамғарди ва 22 процент озиқабоп ғалла тайёрлади. Кўчма Қизил байроқ Оҳангарон районидаги 2-«Оҳангарон» совхозидан олиб берилади.

Область партия комитети ва область ижроия комитетининг кўчма Қизил байроғи Бўстонлиқ районидаги **Жданов номли колхозга** (колхоз раиси **Абдухолиқов**, партия ташкилотининг секретари **Абдуллаев**, бош агроном **Қурбонов**, раисининг механизация ишлари бўйича ўринбосари **Султонов** ўртоқлар) берилди. Бу колхоз мавсум бошидан буён 97,5 процент майдондаги ғаллани ўриб олди, давлатга ғалла топшириш планини 77,2 процент, уруғлик жамғариш планини 79,5 процент ва озиқабоп ғалла тайёрлаш планини 109 процент бажарди ва ўн кунликда 58,2 процент ўсишга эришди, 39 процент ғалла топширди, уруғлик фонди учун 79,5 процент ғалла жамғарди ва 82,5 процент ем учун ғалла тайёрлади. Кўчма Қизил байроқ Юқори Чирчиқ районидаги «Правда» колхозидан олиб берилади.

ПАРТИЯ ТУРМУШИ

ҲАЛ ҚИЛУВЧИ КУЧ

«Ўзбекистон ССР 40 йиллиги» колхози Калинин районидаги кўп тармоқли хўжаликлардан биридир. Бу ерда бошқа соҳалар қатори чорвачилик ҳам тобора ривожланиб бормоқда. Бунда ферма партия ташкилотига бириктирилган 19 коммунистнинг катта ҳиссаси бор.

Ферма партия ташкилоти коммунистларнинг ташаббускорлигини ошириш борасида кўпгина ибратли ишларни амалга оширмоқда. Аввало, чорвачилик базасини мустаҳкамлаш, ишлаб чиқаришга фан ютуқлари ва илғор тажрибани кенг жорий этишда партия ташкилоти ташкилотчилик ва сиёсий-тарбиявий ишларининг самарадорлиги ёрдам бермоқда.

Партия ташкилоти айниқса, социалистик мусобақани уюштиришда кўпгина ибратли тадбирларни амалга ошираяпти. Бунда КПСС Марказий Комитетининг «Социалистик мусобақани ташкил этишни янада яхшилаш тўғрисида»ги қарори асосий дастур бўлаяпти.

Мусобақада бутун коллективнинг иштирок этишига партия ташкилоти катта эътибор билан қарамоқда. Йил бошида очиқ партия йиғилишида райондаги Ильич номли колхоз моҳир сут соғувчиси Мўътабар Умматованинг ватанпарварлик ташаббусини ишлаб чиқишда барча чорвадорлар иштирок этдилар. Бу ҳар бир меҳнаткашни белгиланган вазифаларни бажаришдаги масъулиятини оширишга, ўз имкониятларини тўлароқ ишга солишга ундади. Чорвадорлар 1000 тонна сут, 80 тонна гўшт ишлаб чиқаришга қарор қилдилар.

Ферма коммунистлари ташаббус кўрсатиб, ўз зиммаларига оширилган социалистик мажбурият олдилар, бошқаларни ҳам ибратли ишлашга даъват этдилар. Ўзбекистон ССР Олий Советининг депутати Мунаввар Исҳоқова ва Қутби Файзиеваларнинг ҳар бири 25 бош сигирдан 4200 литрдан сут соғиб олишга сўз бердилар. Улар ўзаро мусобақалашиб, олти ой ичида М. Исҳоқова ҳар сигирдан 2381 литрдан, Қ. Файзиева эса 2355 литрдан маҳсулот олиб, ярим йиллик планни ортиғи билан адо этишди. Бу икки дугона муносиб шогирдлар тайёрлашда ҳам ибрат кўрсатишмоқда. Насиба Ҳамидова, Раҳима Усмоновалар дастлаб фермага келганларида илғор соғувчиларга бириктиб қўйилган эдилар. Эндиликда уларнинг ҳар бири 25 бошдан сигирни мустақил соғмоқда.

Мусобақа тажриба алмашиш, ўзаро ёрдам ҳамдир. Бу ферма партия ташкилотининг фаолиятида ўз аксини топиб турибди. Кейинги йилларда хўжаликда чорвачилик жадал ривожланаётганлиги, деярли барча соғувчиларнинг сут соғиб олиш планларини муттасил ошириб адо этаётганликлари бунга далил бўла олади. Фермада пешқадамлар тажрибасини оммалаштириш учун илғор тажриба мактаби ташкил этилган. Чорвадорлар вақти-вақти билан ўз ҳамкасбларининг у ёки бу ютуққа эришиш омиллари билан танишиб турадилар, йиғилишларда буни муҳокама қиладилар. Соғувчилардан М. Исҳоқова, Қ. Файзиева, молбоқарлардан Аъзам Усмонов, Зикрилла Салимов сингариларнинг меҳнат тажрибаси ҳозирда фермада кенг ёйилган.

Маълумки, социалистик мусобақанинг асосий принципларидан бири ошкоралик, иштирокчиларни ўз вақтида моддий ҳамда маънавий рағбатлантириб туришдир. Ферма партия ташкилоти ана шуларга қатъий амал қилиш учун курашмоқда. «Ҳурматли ўртоқ! Сен СССР ташкил топган куннинг 50 йиллик байрамига қандай совға тайёрлаяпсан?». Фермага кириб келган кишининг ушбу сўзлар остидаги илғор чорвадор суратига кўзи тушади. Бундай махсус кўргазмада мусобақа пешқадамининг соғиб олган маҳсулоти, йиллик плани ва жамоат топшириғи ҳамда мукофотига оид маълумотлар ёзилган. Мусобақанинг бориши натижаларига қараб кўргазмага илғорлар сурати қўйиб борилади. Пешқадамларга «Энг илғор соғувчи» вимпели топширилади.

Бу ерда илғорлар ҳақида колхоз деворий газетасига ёзиш, колхоз радиоси орқали хабар бериш одат тусига кириб қолган. Партия ташкилоти ҳар ойда илғорларни моддий рағбатлантириш учун колхоз правлениеси, партия комитетига тавсия номалар бериб туради.

Бу ишларнинг барчасида, албатта, партия ташкилотининг секретари Набй Тўлагановнинг муносиб ҳиссаси бор. Мана уч йилдирки, у чорвадор коммунистларга етакчилик қилиб келаётир. Н. Тўлаганов партия ташкилоти фақат ишлаб чиқариш масалалари билан шуғулланмаслиги, меҳнаткашларнинг турмушлари, маданий дам олишлари билан ҳам доимо қизиқиши кераклигини яхши билади.

Чорвадорлар бу йил олти ой муддатда 250 сигирдан 497,5 тонна ўрнига 525 тонна, яъни ҳар сигирдан 2008 ўрнига 2124 литрдан сут соғиб олишди. Бунда ферма партия ташкилотининг социалистик мусобақани самарали, таъсирчан уюштириши коммунистларнинг ишлаб чиқаришни юксалтиришда ҳал қилувчи кучга айланганлиги катта аҳамиятга эгадир.

А. ХАТАМОВ,
Калинин райони «Ленинчи» газетасининг редактор ўринбосари.

✻

Қ. ХАЛИҚУЛОВ

Олмалиқдаги мис эритиш заводининг илғор ишчиларидан бири. У смена топшириқларини доим ортиғи билан адо этмоқда ва фақат сифатли маҳсулот беряпти. Суратда: Қ. Халиқулов.

А. ТЎРАЕВ фотоси.

✻

ЯНГИ ОЗИҚ-ОВҚАТ КОРХОНАЛАРИ

Тошкентнинг катта уй-жой массиви Чилонзорда ишга туширилган конфет цехи юқори сорт шоколад конфет—«Ассорти» ишлаб чиқара бошлади. Бу цех 8 гектарлик майдонга қурилаётган озиқ-овқат корхоналари комплексига киради. Комплекс составида булка, кондитерлик маҳсулотлари ва макарон маҳсулотлари ишлаб чиқарувчи цехлар, уни қопланмай сақланадиган автоматлашган катта омбор ишлаб турибди. Макарон ишлаб чиқарувчи цех иккинчи навбати қурила бошланди. Бу цех шу беш йилликда битказилиб, ишга туширилади. Цехнинг 7 та линияси бир кунда олтмиш тонна вермишель, угра, турли суюқ овқат хурушлари, турли хил макаронлар тайёрлайди.

Республикада шу хилдаги озиқ-овқат корхоналари комплекси биринчи марта яратиляпти. Кейинчалик унинг составига сут заводи ва икки минг тонна сиғимли холодильник ҳам киради. (ЎзТАГ).

ХАЛҚ ЭҲТИЁЖИ УЧУН

Оржоникидзе район хўжалик-рўзғор буюмлари фабрикаси коллективи қишлоқ меҳнаткашларининг эҳтиёжлари учун турли-туман кенг истеъмол товарлари ишлаб чиқаришни тобора кўпайтирмоқда. Шу йилнинг ўтган ойлари мобайнида корхонада белгиланганига нисбатан 13 минг сўмлик кўп маҳсулот тайёрланди ва олти ойлик план 101,8 процент қилиб бажарилди.

Фабрика цехлари ўртасидаги ўзаро мусобақада 2-галантерея цехи коллективи пешқадамлик қилмоқда. Цех ишчилари ҳар ойда пландагидан ташқари анчагина миқдорда маҳсулот тайёрлашяпти. Шу туфайли ҳам коллектив бир неча ойдан буён кўчма Қизил байроқни ўз қўлида сақлаб келмоқда. Цех ишчиларидан Шариф Ойтўраев, Жамила Абдиева, Танзила Ойтўраева, Валентина Афанасьева, Григорий Розенталь меҳнатда касбдошларига ўрнак бўлишяпти. Улар келгуси ойлар ҳисобига маҳсулот беришмоқда.

А. ФОЗИЛОВ.

ҲАРБИЙ БИЛИМНИ ЎРГАНИШАЯПТИ

Тошкент шаҳар ўқитувчилар малакасини ошириш институтида ҳарбий таълим бўйича 80 ўқитувчи билим олмоқда. Бу машғулот бир ой давом этади. Шундан сўнг ўқитувчиларга ҳарбий таълимни ўқита олиш ҳуқуқини берадиган гувоҳномалар топширилади. Штаб бошлиғи, майор Ю. Сумароков бу тўғрида шундай деди:

— Мактаб ўқув программасига бошланғич ҳарбий тайёргарлик дарсининг киритилишидан мақсад ўқувчиларни Совет Армияси хизматига пухта тайёрлаш ва ҳарбий-ватанпарварлик руҳида тарбиялашдан иборат. Бошланғич ҳарбий тайёргарлик дарслари 9, 10-синфларда ҳафтасига икки соат ўтилади. Бунда қуролли кучларнинг турлари, гражданлар мудофааси, Устав, ўт очиш ҳамда саф тайёргарликлари, ҳарбий топография ўрганилади.

Р. ТИЛЛАЕВ.

ЮКСАЛИШ ЙЎЛИДАН

Бу корхонада тайёрланаётган турли-туман электротехника асбоб-ускуналари мамлакатимиздан ташқари чет элларда ҳам маълум ва машҳур. Бу агрегатлар ўзининг пухталиги, фойдаланиш учун қулайлиги, унумдорлиги билан жаҳон бозорида тобора кўп харидор орттирмоқда.

Бу корхона Чирчиқ трансформатор заводидир. Чақмоқ — унинг эмблемаси. Цехларида 30 йилдан ошиқроқ вақтдан буён қудратли электр дарёлари оқимини бошқарувчи, токни ўзгартирувчи турли-туман аппаратуралар ишлаб чиқариляпти.

Ана шу ўттиз йил юксалиш, камол топиш даври бўлди. Корхона техник жиҳатдан қайта қуролланибгина қолмай, ўзи ишлаб чиқараётган агрегатларни ҳам муттасил такомиллаштириб борди. Шунинг учун ҳам бундай агрегатларни жаҳоннинг барча кенгликлари ва меридианларида учратиш мумкин. Владивосток рўзғор химияси заводи, Норильск кон-металлургия комбинати, Волжск ва Москва автомобиль заводлари, Братск, Цимлянск, Куйбишев ва бошқа кўпгина нурхоналарда бу завод маҳсулотларини учратиш мумкин. Умуман Чирчиқ трансформаторлари мамлакатимизда мингдан ортиқ адресга юборилмоқда. Корхона маҳсулоти 33 та чет эл мамлакатига ҳам экспорт қилинмоқда.

Лекин бу муваффақиятлар ўз-ўзидан келгани йўқ. Корхонанинг барпо этилиши ва кенгайиб ривожланиши борасида амалга оширилган кўпдан-кўп ташкилий-техникавий тадбирлар, коллективнинг фидокорона меҳнати, тинмай олиб борган ижодий изланиши, техникани муттасил тараққий эттириши натижасидагина завод маркаси шунчалик шуҳрат топди.

Чирчиқ трансформатор заводига 1942 йилда асос солинди. У дастлаб «Электрощит», сўнгра эса Чирчиқ трансформатор заводи деган ном олди.

Дастлабки йили корхонанинг барча асбоб-ускунаси 15 татина эди. Ҳозир эса мингдан ортиқ замонавий техника воситалари ишлаб турипти. Илгари фрезер, силлиқлаш, резьба очувчи ва бошқа станоклар бўлмаган. Ҳатто тунукани қўл билан қайчида кесишган. Ўша вақтда корхонанинг ишлаб чиқариш майдони 647 квадрат метргина эди, холос. Ҳозир куч трансформаторлари ишлаб чиқарувчи биргина янги корпус сатҳи бундан юз баравар каттадир. Мамлакатимизнинг 750 та лойиҳалаш институти бўлажак корхоналар чизмаларига Чирчиқ маҳсулотидан ҳам фойдаланишни киритмоқдалар.

Албатта, ярим кустар ҳолда электрощитлар тайёрлаш ва электр моторларни ремонт қилишдан ҳозирги замон илмий-техника ютуқлари асосида яратилган улкан трансформаторларни тайёрлашга дарҳол ўтилмади. Бунинг учун 30 йиллик йўл босилди. Ана шу йиллар давомида корхона тарихи саҳифасига зарҳал ҳарфлар билан қайд қилинувчи жуда кўп воқеалар содир бўлди.

1945 йилда 110 киловольт-ампер қувватли куч трансформаторларининг тажриба нусхаси тайёрланди. Орадан бир йил ўтгач, пайвандлаш аппаратлари тайёрлаш йўлга қўйилди. Бу аппаратлар урушдан сўнгги даврда кенг кўламда бошланиб кетган капитал қурилиши учун жуда зарур эди. Завод ўз тарихи биринчи ўн йиллигининг охирида электростанциялар ва подстанциялар учун комплект тақсимлаш қурилмалари ишлаб чиқаришга киришди. Бу Ўзбекистон электротехника саноатида қўлга киритилган катта ютуқ эди. Йирик блокли асбоб-ускуна электр станцияларини ишга тушириш муддатини кескин камайтириш ва монтаж ишлари таннархини анча арзонлаштириш имконини берди.

Завод тарихининг навбатдаги саҳифаси янгилик ихлосмандлари бўлган Р. Саримсоқов, В. Савельев, Э. Зеватдинов, М. Иброҳимова ўртоқларнинг номи билан боғлиқдир. Уларнинг ижодий фикри билан мамлакатимизда биринчи бўлиб комплекс трансформатор подстанцияларини ишлаб чиқариш йўлга қўйилди. Қуввати минг киловольт-амперли бу кичик габаритли пухта агрегатлар ТМЗ—100 маркали куч трансформаторлари билан биргаликда металлургия ва химия саноати корхоналарининг энергетика тармоқларида муваффақиятли фойдаланиляпти.

Ижодкорлар, новаторларнинг тинмай изланиши, бутун коллективнинг фидокорона меҳнати туфайли корхонада маҳсулот ишлаб чиқариш деярлик 450 баравар кўпайди. Чирчиқ трансформаторсозлари Москва, Ленинград ва Запорожьедаги турдош заводлар коллективлари тажрибасидан фойдаланиб, тайёрланаётган буюмлар учун технологияни қайта ишлаб чиқдилар. Жуда кўп ишлаб чиқариш жараёнлари механизациялашди ва автоматлашди. Маҳсулот сифати кескин яхшиланди. Шунинг учун ҳам ҳозир заводнинг аттестациядан ўтказилган барча маҳсулотига биринчи даражали сифат белгиси, ТМЗ—1000 ва ТНЗ—1000 трансформаторига эса юксак категорияли сифат белгиси берилган.

КОРХОНА БЕШ ЙИЛЛИГИ

Ўзининг техник-иқтисодий кўрсаткичлари жиҳатидан энг яхши чет эл намуналаридан қолишмайдиган электротехника асбоб-ускуналарининг яратилишига корхонанинг ижодий кўмакдоши — Бутуниттифоқ трансформаторсозлик институтининг Чирчиқ бўлими коллективи катта ҳисса қўшди. Завод ва бўлим конструкторлари ҳамкорликда янги-янги асбоб-ускуналар яратишмоқда ва уларни тайёрлашни ўзла[illegible]япти.

«Электрон» автоматик ишга туширгичи бўлган янги сериядаги комплект трансформатор подстанцияларининг ишлаб чиқилиши ва тайёрлашни йўлга қўйиш завод коллективининг катта ютуғи бўлди. Ҳозир ўнлаб шундай агрегатлар Волжск автомобиль заводида ишлатиляпти. 50 га яқин шундай подстанциялар Камада қурилаётган гигант автомобиль корхонасига юборилди.

Шу йилнинг охирида заводда мамлакат саноати учун янгилик бўлган подсанцияларнинг тажриба партияси тайёрлана бошланади. Уларнинг қуввати 2500 киловольт-ампердир. Ҳатто бу трансформатор учун янги шиналар ихтиро қилишга тўғри келди. У халқ хўжалиги учун жуда катта аҳамиятга эгадир. Чунки, илмий-техника тараққиётининг ҳозирги юксак талабларига жавоб беради, ундан фойдаланиш билан давлатнинг миллион сўмлаб маблағини тежаб қолиш мумкин бўлади.

Тўққизинчи беш йилликда маҳсулотнинг яна бир муҳим тури тайёрлана бошланади. Бу қуввати ўндан то 25 минг киловольт-ампергача бўлган кўчма трансформатор подстанцияларидир. Бундай агрегатлар қўриқ районларини, йирик саноат корхоналарини, электрлаштирилган темир йўлларни энергия билан таъминлай олади. Уларни ишлаб чиқариш учун қулай бўлган жойларга ҳеч қийналмай кўчириб ўрнатавериш мумкин.

Чирчиқ трансформаторсозлари тўққизинчи беш йилликда маҳсулот ишлаб чиқаришни 2.4 баравар кўпайтириш режаларини тузишган. Маҳсулотларнинг янги хилларини тайёрлашни ўзлаштириш, илғор технологияни жорий қилиш, иш жараёнларини механизациялаш ва автоматлаштириш юзасидан амалга ошириладиган тадбирлар олти миллион сўмлик иқтисодий самара беради. Беш йиллик мобайнида меҳнат унумдорлиги 70 процент ортади.

Ҳозирги вақтда заводда беш йилликни муддатидан илгари бажариш, СССР ташкил топганининг ярим асрлик тўйини муносиб кутиб олиш учун социалистик мусобақа авж олаяпти. Унда иштирок этаётган аксарият цехлар коллективлари, бригадалар ва ишчилар меҳнатда юксак кўрсаткичларга эришмоқдалар. Социалистик Меҳнат Қаҳрамони А. Дугина, Ленин ва Октябрь революцияси орденлари кавалери резьба очувчи Л. Яковлева, слесарь Г. Екемқулов, пайвандчи С. Найманбоев, коммунистик меҳнат зарбдори токарь Сулаймонов ўртоқлар ишда ҳаммага ўрнак бўлишяпти.

Завод коллективи ярим йиллик планни муваффақиятли бажарди. Қўшимча 300 минг сўмликдан кўпроқ маҳсулот реализация қилинди. Меҳнат унумдорлиги эса белгиланганига нисбатан 4,7 процент ортди. Трансформаторсозлар бу ютуқларни янада мустаҳкамлаш [illegible] янги-янги меҳнат зафарларини қучиш, барча буюртмаларни белгиланган муддатларда тайёрлаш йўлида бундан буён ҳам ҳормай-толмай меҳнат қилаверадилар.

Н. СКРИПЛЕВ.

МЕҲНАТ АНЪАНАЛАРИ— КОЛЛЕКТИВ БАЙРОҒИ

Коллектив микроиқлими деб аталувчи кишилар аҳлоқий сифатларининг таркиб топиши нималарга боғлиқ? Нима учун бир цехда ёнма-ён меҳнат қилувчи кишиларнинг ишга муносабати, хулқи, интизоми ҳар хил бўлади?

Одат бўйича коллективда аҳволнинг яхшилигини планнинг бажарилишига қараб белгилашади. Аммо, бу аниқ кўрсаткичнинг кўзга ташланмайдиган томони ҳам бор. У коллективда таркиб топган ўзаро муносабатларнинг тўла аксини кўрсатмайди. У ишнинг яхши бораётганлигини, меҳнат натижаси кўнгилдагидек бўлаётганлигини фактографик жиҳатдангина акс эттиради, холос.

Шу нарса ҳаммага маълумки, кадрларнинг қўнимсизлиги ва меҳнат интизомининг бузилиш ҳоллари кўпинча ёш ишчилар ўртасида бўлади. Бунинг олдини олишда аввало ёшларни у ёки бу корхона, цех коллективининг энг яхши анъаналари асосида тарбиялаш ҳам катта роль ўйнайди. Чунки, ана шу анъаналар коллектив байроғи бўлиб хизмат қилади.

Тошкент самолётсозлик заводининг социологлари корхонанинг 24 цехида меҳнат қилаётган ёш ишчилар ўртасида анкета сўроғи ўтказганда шу нарса маълум бўлдики, камдан-кам ёш ишчилар олижаноб меҳнат анъаналари билан машҳур бўлган цехлардан кетиш истагини билдирдилар. Коллектив анъанасини бойитиш, унинг янги-янги формалари билан тўлдиришга етарли аҳамият берилмаётган цехларда эса кетиш истагида бўлган ёшлар анчагина борлиги маълум бўлди.

Масалан, 7-тайёрлов цехининг анкета саволларига жавоб беришга қатнашган 40 ёш ишчининг ярмидан кўпроғини слесарлар ва фрезерчилар ташкил этишади, ҳаммаси цех ишлаб чиқараётган маҳсулотнинг муҳимлигини яхши тушунишларини бир овоздан анкеталарда кўрсатишди. Лекин 25 ёшга етмаган бу ишчиларнинг ярмигина ўз мутахассислигидан қониқаётганлигини баён этди. Тўққиз киши ўз касбига бефарқ муносабатда эканлигини билдирди (қўнимсизлик ҳам худди шундан бошланади). 10 ёш ишчи эса бу саволга жавоб беришга қийналди. Лекин сўралган ишчиларнинг учдан икки қисми олаётган маошидан қаноатланаётганлигини айтди.

Келажак режалари ҳақидаги саволга 14 киши ўз ихтисоси бўйича ишлайверажагини, 14 киши эса ўқувни тугатгандан сўнг мутахассислигини ўзгартиражагини билдирди. 12 киши цехдан кетмоқчи эканлигини айтди. Шуниси характерлики, ёшлардан 32 йигит ва қиз ўз касбини шу заводда ўрганган.

Ёш ишчилар «Бахтни белгиловчи асосий омиллар деб нимани ҳисоблайсиз?» деган саволга ҳам жавоб бердилар. Кўпчилик ёшлар қадрдон дўстларининг борлиги, атрофдагиларнинг ҳурмати ва муҳаббати, деб жавоб беришди. Анкетага бошқа саволлар ҳам ёзилган эди. Уларга берилган жавоблар ҳам ҳар хил бўлди.

Бу тадқиқот ҳар бир ёш ишчининг эҳтиёжлари ва талабларига эътибор билан муносабатда бўлиш, уларни цех коллективининг энг яхши анъаналари руҳида тарбиялашни кучайтириш кераклигини кўрсатди.

Ҳар бир завод сингари ҳар бир цех ҳам ўзининг кўп йиллик тарихига эгадир. Цехда ажойиб меҳнат ветеранлари, ишлаб чиқариш илғорлари анчагина бор. Ленин ордени кавалери слесарь А. Абдуллаев, Октябрь Революцияси орденини олишга муяссар бўлган тунукачи слесарь В. Пузанков, энг яхши ва пешқадам ишчилардан коммунист Д. Бикулов ва бошқаларнинг иши, аҳлоқи юриш-туриши ҳамма учун намунадир. Ёш ишчиларда ана шундай ажойиб самолётсозларга ҳар томонлама тақлид қилиш кўникмаларини ҳосил этишга эришмоқ керак.

Аммо цехда ёшлар тарбиясига салбий таъсир кўрсатувчи, ўзининг ёмон хулқ-атвори ва ишга муносабати билан «намуна» кўрсатаётган кишилар ҳам йўқ эмас. Термик бўлимининг оператор-слесари И. Чуйкин ва калилчи В. Сулиналар шулар жумласидандир. Улар спиртли ичимликлар ичишга муккаларидан кетишган. Ёш ишчилар олдида маст бўлиб юришади. Цех ўртоқлик судининг бу икки ичкиликбозни термик бўлимдан чиқариб юбориш ҳақидаги қарори мантиқан жуда тўғридир. Лекин, цех маъмурияти бу қарорни бажаришга шошилмаяпти. Бизнингча, бундай ичкиликбозларни сақлаб ўтиришнинг ҳеч ҳожати бўлмаса керак. Чунки, улар ишлаб чиқаришга кам наф берганлари ҳолда ёш ишчиларнинг аҳлоқини ҳам бузишлари турган гап.

Соғлом коллективда яхши анъаналар бўлиши керак. Тўғри, цех ҳозир ёмон ишламаяпти. Шунга қарамай, ижобий анъаналарнинг тарбиявий кучидан оқилона фойдаланиш, ёшларда шу анъаналарга содиқ руҳини вужудга келтириш керак.

А. АНИСИМОВ,
В. Чкалов номли Тошкент самолётсозлик заводининг социолог-инженери.

ЧИРЧИҚ электрохимия комбинатида аммиак синтези цехининг смена бошлиғи Ҳалима Тўлаганова номини ҳурмат билан тилга оладилар. Чунки, ёш инженер раҳбарлик қилаётган смена коллективи корхонанинг пешқадам сменаларидан ҳисобланади. Бу смена тўққизинчи беш йилликни барвақт бажариш юзасидан бошланган умумхалқ ҳаракатига қўшилиб, топшириқни ой сайин ортиғи билан адо этмоқдалар. Суратда: смена бошлиғи ўртоқ Х. Тўлаганова.

И. Глауберзон ва В. Сироткин фотоси.

ЎҚУВЧИЛАРГА ЛИБОСЛАР

Пойтахтимиздаги «Юлдуз» фирмасининг биринчи филиали чеварлари беш йилликнинг иккинчи йилида самарали меҳнат қилмоқда. СССР ташкил топган куннинг ярим асрлик юбилейи шарафига социалистик мусобақани авж олдираётган коллектив давлат планларини ой сайин ошиғи билан адо этишаяпти. Етти ойлик топшириқни улар муддатидан анча илгари бажаришди, қўшимча ўнларча минг сўмлик маҳсулот реализация қилишди.

Чеварлар мактаб ўқувчилари учун турли кийим-кечак тикишни тобора кўпайтирмоқдалар. Улар август ойида 24 мингдан ошиқ болалар костюми, 7560 та пиджак, 24,5 мингдан кўпроқ қизларнинг мактаб формалари ва бошқа шу каби либосларни тикиб беришга астойдил ҳаракат қилмоқдалар. Бу ишда филиалнинг коммунистик меҳнат зарбдори деган номни олган 200 дан ортиқ тикувчиси намуна бўлмоқда. Уларнинг аксарияти шу кунларда келгуси йил ҳисобига маҳсулот беришаяпти.

Чеварлар «Қизил тонг» фирмаси ишчи-хизматчиларининг ташаббусига қўшилиб шу йилнинг 30 декабрь куни тежалган хом ашё ҳисобига маҳсулот ишлаб чиқариш мажбуриятини олдилар. Унумли ва тежамли ишлашда Ф. Толипова, М. Тожибоева, Л. Маҳмудова, А. Пўлатова, В. Виноградова ўртоқларнинг эришаётган ютуқлари таҳсинга сазовордир.

С. СУЛТОНОВ.

ДУНЁ ОВОЗИ

„БИЗ СОВЕТ РЕСПУБЛИКАЛАРИ ҲАМКОРЛИГИ САМАРАЛАРИНИ ЎЗ КЎЗИМИЗ БИЛАН КЎРДИК“

«Ўзбекистон билан танишиб чиқишимиз ленинча миллий сиёсат, Совет Социалистик Республикаларининг ихтиёрий Иттифоқи қандай афзалликларга эга эканлигини яхшироқ тушуниб олишимизга ёрдам берди». Бу гапларни Деҳли университетининг профессори Г. Ж. Рама Рао айтди. У раҳбарлик қилган Ҳиндистон студентлари ва ёшлар ҳаракати арбоблари делегацияси Чет мамлакатлар билан дўстлик ва маданий алоқа Ўзбекистон жамиятининг меҳмони сифатида республикамиз бўйлаб йигирма кун сафар қилди.

Делегация аъзолари совет кишиларининг ҳаётини зўр иштиёқ билан ўргандилар. Улар Янгийўл районидаги Ленин номли колхозда пахтакорлар хонадонида икки кун меҳмон бўлдилар. Меҳмонлар Тошкент, Самарқанд, Бухоро ва бошқа шаҳарлар билан батафсил танишдилар. Улар совет мамлакатидаги тенгқурлари билан учрашиш ва суҳбатлашиш учун кўп вақт сарф қилдилар.

— Ҳаётнинг ҳамма соҳаларида Ўзбекистон қўлга киритган жуда катта муваффақиятлар, — деди делегация бошлиғи, — бизни ҳайратда қолдирди. Бу муваффақиятлар совет халқларининг маҳкам ҳамкорлиги ва ўзаро ёрдами туфайли қўлга киритилганлигига амин бўлдик. Биз Ўзбекистонда совет республикалари ҳамкорлигининг самараларини ўз кўзимиз билан кўрдик. Совет Иттифоқидаги барча миллатлар тенг ҳуқуқли бўлиб, ўзларини ягона оиланинг аъзолари деб билганликлари ажойиб бир ҳолдир. Тошкентда барча совет республикалари томонидан барпо этилган янги уй-жой кварталлари бу дўстликдан далолат бериб турибди.

Г. Ж. Рама Рао Совет кишиларининг жаҳондаги барча халқлар билан тинч-тотув яшашга астойдил интилаётганликлари, уларнинг Ҳиндистонга нисбатан дўстона муносабатлари менда ва ҳамкорларимда кучли таассурот қолдирди, деб таъкидлади.

— Биз, деб уқтириб ўтди делегация бошлиғи, — кўрганларимиз тўғрисида ватандошларимизга зўр хурсандчилик билан сўзлаб берамиз. Бизнинг ватандошларимиз Совет Иттифоқининг яқинда ўтказиладиган юбилейини иштиёқ билан кутиб олмоқдалар. (ЎзТАГ).

БИРДАМЛИК БЕЛГИСИ

1 августда «Халқлар ўртасида тинчликни мустаҳкамлаш учун» халқаро Ленин мукофотлари комитетининг раиси академик Д. В. Скобельцин билан Болгария Халқ Республикасининг Совет Иттифоқидаги элчиси С. Гюров Вьетнам Демократик Республикасининг элчихонасига бордилар. Улар халқаро Ленин мукофотининг лауреати, БКП Марказий Комитети Сиёсий Бюросининг аъзоси, Болгария — Совет дўстлиги умумхалқ комитетининг раиси Сола Драгойчеванинг топшириғига биноан элчи Во Тхук Донгга Ленин мукофотининг пул қисмини болалар боғчаси қуриш ва уни жиҳозлаш учун қаҳрамон Вьетнам халқига эҳсон сифатида топширдилар.

Во Тхук Донг Вьетнам меҳнаткашларининг кураши билан бирдамлик учун самимий миннатдорчилик изҳор қилди.

(ТАСС).

ЖАНУБИЙ ВЬЕТНАМДА УРУШ ҲАРАКАТЛАРИ

НЬЮ-ЙОРК, 1 август. (ТАСС). Ассошиэйтед Пресс агентлигининг мухбири Сайгондан хабар беради: бугун тонг отарда АҚШнинг Жанубий Вьетнамдаги катта ҳарбий базаси Бьенхоани кучли портлаш ларзага келтирди. Озодлик кучлари аэродромга ва бошқа бир қанча объектларга ракеталар ёғдирдилар. Ўлдирилган ва ярадорларнинг кўпчилиги Америка солдатлари ва офицерларидир. Дастлабки маълумотларга кўра, самолёт учадиган ва қўнадиган йўл ишдан чиқарилган, Американинг икки самолётига шикаст етказилган, базадаги кўпгина хизмат бинолари вайрон қилинган. Бьенхоа Сайгондан 23 километр шимоли шарқдадир. АП агентлигининг таъкидлашича, бугунги ўққа тутиш шу районда сўнгги икки йил мобайнидаги энг кучлиси бўлган.

Хюэ шаҳрининг ғарбида қаттиқ жанглар бўлмоқда. Бу ерда ватанпарварлар шаҳар теварагидаги ҳарбий базалар системасига ҳужум қилмоқдалар. Халқ озодлик қуролли кучларининг артиллерияси яқинда босиб олинган «Чекмэйт» базасидан туриб Хюэ томонига чекинган душман позицияларига ўт очмоқда.

Озодлик кучлари Сайгон армиясининг Дананг жанубий бўсағаларини қўриқлаётган истеҳкомларига ҳужумни кучайтирди. Американинг «В-52» стратегик бомбардимончи самолётлари шу райондаги қўғирчоқ қўшинларни қутқармоқчи бўлиб, кеча Данангдан 50 километр жанубдаги Кюэшон шаҳри чеккаларига 300 тоннага яқин бомба ташлади. «Учувчи қалъалар» Куангчи шаҳрини ва унга ёндош озод этилган районларни ҳам бомбардимон қилди. Кеча Америка Сайгон артиллерияси шаҳарни қаттиқ тўпга тутди. ЮПИ агентлигининг телеграммасида Америка маслаҳатчиларидан бири айтган: «Биз бирон тирик жон учратмай шаҳарга бемалол кириб бориш учун қанча керак бўлса, шунча артиллерияни ўша ёққа ташлаймиз», деган сўзлар келтирилади.

Куангчи учун жанглар давом этмоқда. Кеча ватанпарварлар душманнинг биринчи йўлдаги позицияларига ҳужум қилдилар. Куангчи вилоятидаги Сайгон қўшинлари мана шу йўл орқали Хюэ ва Данангдан мадад ва ўқдори олиб турибдилар.

ХАНОЙ, 1 август. (ТАСС). 13-стратегик йўлдаги тўп гулдурослари ҳеч сўнмаётир. Бу ерда Жанубий Вьетнам ватанпарварлари Анлок шаҳрига ёриб киришга уринаётган Сайгон армиясининг қисмларига зарбалар бермоқдалар. Анлокда қарийб 4 ойдан бери Сайгон гарнизони қамал қилиб турилибди. Озодлик матбуот агентлигининг хабар беришича, озодлик кучлари 25 июлдан 28 июлгача Анлок теварагида олиб борилган жангларда душманнинг 100 га яқин солдатини сафдан чиқариб, 6 та самолёти ва вертолётини уриб туширганлар.

ДИПЛОМАТИЯ МУНОСАБАТЛАРИ ЎРНАТИШГА ҚАРОР ҚИЛИНДИ

БУДАПЕШТ, 1. Венгрия Халқ Республикаси ҳукумати билан Руанда Республикаси ҳукумати элчихоналар даражасида дипломатия муносабатлари ўрнатишга қарор қилдилар.

ИРОҚ Республикасининг революцион қўмондонлик кенгаши 1972 йил 1 июндаги қонуни билан ғарбий нефть монополияларига қарашли «Ирак петролеум компани» (ИПК)ни национализация қилди. Бу компания ярим асрдан буён Ироқ нефтини экспорт қилиб келарди. Суратда: Ироқ мутахассислари нефть қазиб чиқаришни муваффақиятли бошқармоқдалар.

А. Матюшин фотоси. (ТАСС фотохроникаси).

ҚОНЛИ ЁВУЗЛИКЛАРГА БАРҲАМ БЕРИЛСИН

ХАНОЙ, 1 август. (ТАСС). Шимолий Вьетнамдан олинган хабарларга кўра, Америка авиацияси ВДР нинг граждан объектлари билан ирригация иншоотларини ҳамон бомбардимон қилмоқда.

АҚШ авиацияси, деб хабар беради Вьетнам информация агентлиги, сўнгги беш кун мобайнида Хайфоннинг аҳоли қалин яшайдиган районларини қаттиқ бомбардимон қилди. Ҳаво қароқчилари 31 июлнинг ўзидагина шаҳарнинг уй-жой кварталларига юздан ошиқ бомба ташладилар. Аҳоли орасида қурбонлар бор, кўп бинолар вайрон бўлди.

29 июлда Америка самолётлари денгиз бўйидаги Тхайбинь вилоятида жойлашган «Лан» шлюзига зарба берди. Вьетнам информация агентлигининг хабарига кўра, шлюзга етказилган шикастни тузатиб бўлмайди. 1,5 миллион Вьетнам донгига тушган шу муҳим гидротехника иншооти вилоятнинг жанубий районларидаги 48 минг гектар шолипояга сув тақсимлаб турарди. У Америка қўмондонлиги «ҳарбий» объектлар қаторига қўшган объектлардан нарида жойлашгандир. Айни маҳалда Чали дарёсидаги дамбага ҳам ҳаводан зарба берилди.

Америка бомбалари вайрон қилган Намдинь, Винь шаҳарлари, Хонгай Нинь Бинь, Ҳатинь, Донгхой каби қишлоқлар, Хайфон шаҳрига неча бор ёпирилиб ҳужум қилиш, ирригация иншоотларининг бомбардимон қилиниши, дейилади ВДР ташқи ишлар министрлигининг баёнотида, Америка расмий кишилари АҚШ самолётлари фақат «ҳарбий объектларнигина» бомбардимон қиляпти, деган даъволарини бутунлай фош қилади.

ВДР ҳукумати, деб таъкидланади баёнотда, АҚШ империалистик доираларини қаттиқ қоралайди ва жаҳондаги барча халқларга мурожаат қилиб, уларни Америка ҳукуматидан Вьетнам халқига қарши олиб бораётган ёвузликларига барҳам беришни янада қатъийроқ талаб қилишга чақиради.

ЖАНУБИЙ ВЬЕТНАМ. Куангчи вилояти энг шиддатли жанглар зонаси бўлиб қолмоқда. АҚШ авиацияси ва флотининг мададига қарамай, Сайгон қўшинлари Куангчи шаҳри остоналарида катта талафот кўрмоқда. Суратда: душман танки. У халқ озодлик қуролли кучлари ватанпарварларининг аниқ отган ўқи билан Куангчи остонасида тўхтатилган.

ВИА—ТАСС фотоси.

Исроил босқинчилари босиб олинган араб ерларида жабр-зулмни давом эттирмоқдалар. Ҳарбий маъмурлар босқинчиларининг репрессияларига қарши сал бўлсада норозилик билдиришга уринган кишилардан бераҳмлик билан ўч олмоқдалар. Юзлаб ватанпарварлар комендантлик соатини бузганлик ёки партизанликда гумон қилиниб, ўлдириб юборилди. Суратда: мана бу кимсани террорчиликда айбладилар.

ТАСС фотохроникаси.

ФРАНЦУЗ ИШЧИЛАРИНИНГ ВЬЕТНАМ ХАЛҚИГА ТУҲФАСИ

ПАРИЖ. Умуммеҳнат конфедерациясига аъзо бўлган порт ишчилари ва докерлар миллий федерациясининг делегацияси Жанубий Вьетнам Республикаси мувақкат революцион ҳукуматининг Париж кенгашида қатнашаётган вакиллари билан учрашди.

Самимий ва дўстона суҳбатдан кейин, деб хабар беради «Юманите» газетаси, ишчилар Жанубий Вьетнам Республикаси мувақкат революцион ҳукумати делегациясига 7 минг франклик чекни топширдилар. Порт ишчилари ва докерлар қаҳрамон Вьетнам халқи учун ана шу маблағни тўплаган эдилар.

ҲАВО ҚАРОҚЧИЛАРИ УСТИДАН ҲУКМ

БОНН, 1 август. (ТАСС). Нюрнбергдаги суд Чехословакиянинг 2 граждани — Долежала ва Лерха иши юзасидан ҳукм чиқарди. Улар ЧССР дан Чехословакия авиакомпаниясининг самолётини зўрлик билан олиб қочиб кетган эдилар. Шу кишиларни 7 йил озодликдан маҳрум этиш тўғрисида ҳукм чиқарилди.

Шу йил 18 апрелда икки ҳаво қароқчиси Прагадан Марианскдан Лазнега учаётган Чехословакия пассажир самолёти экипажини қурол кучи билан Нюрнбергга (ГФР) бориб қўнишга мажбур этганди. Шунда жиноятчилардан бири тўппончадан ўқ узиб, учувчининг қўлини ярадор қилганди, иккинчи жиноятчи пассажирларга қурол ўқталганди.

ШАХТЁРЛАР ЗАБАСТОВКАСИ

НЬЮ-ЙОРК. 1. Ғарбий Виргинияда «Консолидейшн коул» ва «Истерн ассошиэйтед коул» компанияларига қарашли кўмир шахталаридаги 2800 кончининг забастовкаси давом этмоқда.

Ўтган ҳафтада Блэксвилл шаҳридаги шахтада фалокат рўй бериб, тўққиз кончи ҳалок бўлганидан кейин шахтёрлар ишларини тўхтатдилар. «Консолидейшн коул» компаниясига қарашли шахтада меҳнат шароити жуда хатарли эканлиги ҳаммага маълум. Компаниянинг эгалари фойда кетидан қувиб, меҳнат хавфсизлигини таъминлаш учун ҳеч қандай чора кўрмадилар. Конларда хавфсизлик техникаси қоидаларини бузмоқдалар.

СУД ПРОЦЕССИ БОШЛАНДИ

БАМАКО, 1. Миллий озодлик ҳарбий комитети ва Мали ҳукуматининг собиқ аъзолари Йоро Диаките ва Малик Диалло устидан суд процесси Мали олий суди биносида бошланди. Мали радиоси шу тўғрида хабар берди.

Айбдорлар давлат тўнтаришини ташкил этишга уринишда айбланадилар. Улар 1971 йил 9 мартда давлат тўнтаришини ясашни мўлжаллаган эдилар.

Уларнинг иши ёпиқ суд мажлисида кўрилмоқда.

Кан ТЕМБА (Жанубий Африка)

КОСТЮМ

ҲИКОЯ

ОСИЁ ВА АФРИКА ЁЗУВЧИЛАРИНИНГ ОЛМАОТА КОНФЕРЕНЦИЯСИ ОЛДИДАН

Эрталаб соат беш ярим эди. Каравотда ётган киши уйғониб қимирлаб қўйди, устидаги гулкўрпа сирғалиб тушди. У ёнида мириқиб ухлаб ётган хотинини уйғотгиси келмади. Эҳтиёт бўлиб, овоз чиқармай каравотдан тушди. Ботинка ва пайпоқларини қўлтиғига қистириб, оёқ учида юриб, хонадан чиқиб кетишидан олдин яна бир бор каравотга энгашди. Ҳар тонг чоғи кўрадиган мўъжизасига —соҳибжамол хотинининг беғубор чиройига суқланиб боқди.

У мийиғида кулиб, ҳомуза тортиб қўйди, сўнг шундай бахтли ҳаётни, хотинига тиниқ чиройни, ўзининг вужудида қайнаб турган кучни ато қилгани, кун сайин, ойма-ой, йилдан-йилга гардсиз, ғуборсиз йўлдан жаннатга олиб бораётган ва ҳеч ким рахна солмайдиган ҳаёт маромини бергани учун хаёлан парвардигорнинг ўзига шукроналар қилди.

Кейин у сассиз юриб, ошхонага ўтди, дераза пардасини очди-да, кўчага қаради. Юракни қон қилувчи ёмғир майдалаб турибди, худди кун бўйи, ҳатто ҳафталаб тинмайдигандек. Одамнинг суяк-суягидан ўтиб кетади-ку бу ёмғир!

У осмон мўъжизасидан ғамгин бўлиб, ўзича кулиб қўйди, бошини баланд кўтариб, тепага қаради. Тағин ҳамма нарса олло-таолонинг кароматн, дейишади!

Ошхонадан у ер-бу ери тешилиб қолган эски ёмғирпўшини топиб чиқди. Елкасига ташлаб, бошига капюшонини кийди-да, ташқарига чиқиб келди. Қозиқдан эски тоғорани олиб, катта ёғоч яшикдан унга кўмир олиб солди, яна аста ошхонага йўл олди.

Миясига ўрнашиб қолган бир куйни хуштакда хиргойи қилиб, печкага ўт ёқди, олов тезда алангa олиб кетди.

Эски печка бозиллаб, чойгумдаги сув исигунча, у ўзи билан олиб кетадиган нарсаларини, портфель ва қоғозларни, автобусда ўқиб кетиш учун китоб, адвокат хўжайинининг хатини, оқшомда севикли хотини ғамхўрлик қилиб тайёрлаб қўйган нонушта қутичасини, кирхонага бериш учун ўзи ва хотинининг баъзи нарсаларини топиб, ҳозирлаб қўйди. Бугун шунча нарсанинг устига мана бу увада ёмғирпўши ортиқча юк бўлди.

Шу пайт сув жиғиллай бошлади. У исиган сувни тоғорага қўйди-да, чойгумни яна тўлдириб, плитага қўйди. Кейин ҳафсала билан ювина бошлади. Ювиниш унинг ҳар кун эрталаб канда қилмайдиган одати: юзи, қўллари, бўйни, оёқлари, баданларини ҳамиша обдон юварди. Ниҳоят саришталик билан кийинди. Мана энди нонуштани ҳозирласа ҳам бўлади.

Нонушта! Иссиқ нонушта солинган патнусни кўтариб, ҳамон ширин уйқуда мастона ётган хотинининг тепасига бориш унинг учун нақадар мароқли!

Биз, қоралар, гоҳ-гоҳ ўз хотинларимизни шунақа эркалатишни яхши кўрамиз. Ахир қўлда патнус билан оқ танлилар каравоти устида ҳадеб хизмат қилаверишга туғилмаганмиз-ку.

Мана, у сипо кийиниб, қаддини тик тутиб, хотинига яқинлашди. Хотини бўлса, осмони фалак қўйнида эриб кетгандек унга маъносиз бир қарашма билан қараб қўйди. Йўқ, у хотинини ҳеч қачон ўзининг ўрнига қўйиб кўрган эмас. Бундай қилишни ёқтирмасди. Матильда ҳам эрининг саҳийлигини қадрлай биларди.

— Турақол ўрнингдан, ювиниб ол!—дерди у нонушта солинган патнусни хотинининг тепасига қўяр экан.

— Қўйсанг-чи, кейин...— жавоб берарди хотини у ёнбошига ағдарилиб.

У автобус бекатида навбат кутиб турганида қизиқчи чол Мафикелани кўриб, пича хафа бўлди. Филемон Мафикеланинг аччиқ тили ва заҳарханда кулгусидан ўзини четга олишга интиларди. Бироқ Мафикела уни кўриб қолиб, имлади. Мафикела унга ўгрилиб қараган эди, чол шаҳарнинг охирги бекатида кутиб туришини айтди. Филемон ўз назарида чолнинг юзида аллақандай ғамгинлик ва ишончсизлик ифодаси борлигини пайқагандай бўлди.

Филемон ҳамиша ишга Мафикела билан бирга кетса зерикмас, ҳатто тонгги газеталарни ўқишга ҳожат қолмас эди. Чол одатда шаҳарда рўй берган энг сўнгги янгиликларни баланд овоз билан ҳикоя қилиб берар, бу янгиликларни бутун автобусдагилар қизиқиб ва берилиб муҳокама қила бошлардилар.

Мафикела автобус бекатининг илма-тешиги чиқиб кетган соябони тагида уни пойлаб турарди. У қандайдир бир идора болаларини ўртага олиб, койиб турган экан. Филемонни кўрдию, ҳалиги болаларни ўз ҳолига қўйиб, унга пешвоз чиқди. Мафикеланинг қовоғи солинганини кўриб, Филемон бирор-бир жиддийроқ воқеа содир бўлганини сезди. Ҳатто давлат заёми чиққан бўлса ҳам эҳтимол.

Ниҳоят Мафикела чидаб туролмади.

— Ўғлим,— деди ғамгин оҳангда,— агар иложини қилолсам, бу гапни сенга айтмаган бўлардим. Лекин хотиним юрак бағримни парчалаб ташлади, сенга албатта айтишимни талаб қилди.

Худди Мафикеланинг устига ер ағдарилиб тушаётгандек, унинг овози даҳшатли титрарди. Филемоннинг ниҳоятда раҳми келди унга.

— Гапираверинг, ота,— деди у. —Сиз шуни яхши биласиз-ки, менга нимани гапирсангиз ҳам бўлаверади.

Қария ғамгин бир қиёфада кулиб қўйди.

— Бўлмаса, эшит. Албатта, бу нарса менинг... бизнинг ишимиз эмас... э... лекин хотиним сезиб қолибди... Биласан-ку... бу хотин зоти ҳамма жойга бурнини суқиб юради! Умуман, гап мана бундай, —ниҳоят у бор гапни айтишга аҳд қилди.— Қандайдир бир ёш йигит ҳар куни эрталаб хотининг олдига кириб кетар экан... уч ойдан бери... Менинг хотиним сен буни билмаслигингни айтиб, тангрини ўртага қўйиб, қасамёд қилди.

Йўқ, бу хабар унга ҳаммаёқни вайрон қилувчи бомбанинг портлашидек таъсир этмади. Фақат Филемон юрагининг аллақаерида, худди ишлаб турган машинада бўладигандек, қандайдир бир жуда нозик деталь қирс этгани ва майда-майда бўлиб, атрофга сочилиб кетганини сезди, холос. Бутун машина тўхтаб қолгандек бўлди, аммо унинг энг бурчак-бурчакларида электр учқунлари ёлқинланиб, аста-секин бензинга тўла бакка яқинлашаётгандай туюлди.

Филемон миясида бузилган механизмнинг бўлакчалари қисирлаётганини аниқ сезди.

— Ота,— деди бўғиқ овоз билан.— Мен уйга кетишим керак. —У кескин бурилдию, югуриб кетди. Чолнинг:

— Жаҳлга зўр берма, ўғлим!—деган насиҳатини ҳам эшитгани йўқ.

Уйга қайтаркан имиллаб юраётган автобус унга худди дўзох, жон қийноғининг ўзидек бўлиб кетди.

Ташқи кўринишидан у ҳеч нима бўлмагандек хотиржам эди. Ичида эса ҳамма нарса ағдар-тўнтар бўлиб, чуваланиб кетганди... Энди у ўйлаб кўриши, бирор қарорга келиши лозим эди...

Худди болаларга хос бегуноҳ ва қатъиятлик билан у ошхонадан ўтиб, ичкари хонага кирди. Унинг кўзлари ёрқин чироқ нуридек порлаб, каравотга қадалди, шунда у ҳамма нарсани кўрди... хотинининг ёнида эркак ётарди... Мағиз ранг қўл хотинининг бўйнига ўралган... гулкўрпа ғижимланган, костюм стулга кийдириб қўйилган. Филемон гўё ҳеч нарсани кўрмагандек тутди ўзини. У шкафнинг эшигини очди-да, ичини титкилай бошлади, кейин тетик овоз билан деди:

— Буни қарагин-а, Тилли, рухсатномамни унутиб қолдирибман. Аллақачон шаҳарга етиб, маҳкамага яқинлашиб қолувдим. Яхшиямки, қария Мафикела эсимга солди.

Унинг овозини қўрқинчли шарақ-шуруқ ва деразанинг қарсиллагани бўлиб юборди. Филемон шкаф эшигининг орқасидан чиқиб, очиқ қолган деразага қаради. Трусикчан ва нимча кийган бир йигит кўчадан орқасига қарамай чопиб борарди. Филемон аста ўгрилиб, ётоқхонага кўз югуртирди; бегона костюмни кўриб қолди.

Филемон қўлини чўзиб, эҳтиётлик билан костюмни олди ва Матильданинг даҳшат чақнаб турган кўзларига қаради. У каравотда қалтираб ўтирар, оғзи гоҳ очилиб, гоҳ юмилардию, бўғзидан бирор сўз чиқмасди.

— Буни қара,— деди Филемон ҳаворанг костюмни кўрсатиб,— кўриб турибманки, уйимизга қандайдир меҳмон келибди! Биз унга қўлимиздан келганча меҳмондўстлик қилмоғимиз даркор. Бироқ мен олдин ўз хўжайинимга телефон қилиб, бугун ишга боролмайман... хотиним бетоб бўлиб қолди, деб қўяй. Мен ҳозироқ қайтиб келаман, кейин ҳаммасини бирга муҳокама қиламиз.

У ўзи билан костюмни олиб чиқиб кетди.

Филемон қайтиб келганида Матильда каравотда ҳануз зор йиғлаб ўтирарди. Филемон костюмни хотинининг ёнига ташлади, стулни суриб, юзма-юз бўлиб ўтирди. Қўлларини иягига тираб, кута бошлади.

Ниҳоят хотинининг ўкинчли йиғиси ва елкасининг қалтироғи тўхтади. Матильда журъатсизлик билан эрига қаради Филемон ғалати илжайди, кўзларидан ҳеч қандай маънони ўқиб бўлмас эди. Бироздан сўнг на ҳазилга, на жиддийликка ўхшамайдиган оҳангда паст овоз билан гап бошлади.

— Шундай қилиб, Тилли, энди бизнинг уйимизда меҳмон бор.— Унинг лаблари кинояли титради.— Мен шуни истардимки, биз уйда бу меҳмонга ниҳоятда меҳрибончилик кўрсатайлик. Биз нима овқат есак, у ҳам шуни есин. Бошқа ётоқхонамиз бўлмагани учун у ҳам биз билан бирга, шу ерда ухласин. Сендан жуда ўтиниб сўрайман, Тилли, меҳмонимиз ҳақида яхшилаб ғамхўрлик қил. Бордию у йўқолиб қолса ёхуд унга бирор нарса бўлса,— Филемоннинг кўзлари ғазабга тўлиб, чақнаб кетди,— Билки, Матильда сени ўлдираман!

Филемон ўрнидан турди ва хотинига қараб, ҳозирча «меҳмон»ни гардеробга қўй, деган ишора қилди.

Хотини костюмни олгани борган эди, у кескин бурилиб, кетмоқчи бўлди. Матильда қўрқиб кетганидан бошини эгди, ҳозир бир мушт тушса керак, деб ўйлади.

— Йўқ, Тилли, сен мени тушунмадинг. Бизнинг уйимизда зўравонлик қилишга ҳожат йўқ, ҳарқалай биз оқилона иш тутсак... Сен шунчаки костюм устида ташвиш қилсанг.

Филемон почтахонага кетди. Почтахона Софитаун ва оқтанлилар посёлкасининг шундоқ чегарасида эди. Хўжайинининг хатини қутига ташлади-да, қоратанлилар маҳалласининг ғарбий чеккасидаги пивохонага кирди. У илгари бу ерда ҳеч бўлмаган эди. Қулоқни қоматга келтирувчи шовқун-сурон унинг қалб тубидаги аламлиноласини босиб кетгандай бўлди. Кун бўйи вақтини пивохонада ўтказди.

Филемон уйга кечки овқат пайтида келди. Ё тангрим! У ҳайратда қолган эди. Мўъжазгина қоронғу кулбасини тамомила таниб бўлмай қолибди. Ҳамма жойга ғамхўр ва ҳароратли аёл қўли теккани яққол билиниб турарди. Ҳаттоки ошхона деразасида ҳам чиройли парда пайдо бўлибди. Эски печка ярқираб турибди. Стол устига яп-янги, чиннидай тоза, шахмат катакли дастурхон ёзилган. Кечки овқат тайёр.

Хотини ошхона эшигида пайдо бўлди. Филемон кўзларига ишонмай қолди. Рўпарасида тўйларидан аввал унинг юрагини асир этган ўша соҳибжамол —гулдек яшнаб кетган қиз турарди. Ўзига заб ярашган кўйлаги унинг ёшлигини эслатарди. Чеҳрасида табассум ўйнарди.

Филемон эса, ўйларди:

«Аёлларни эрга хиёнат қилишга нима мажбур этаркин?

У кулиб, хотинига боши билан ишора қилди.

— Қорним оч, Тилли.

Хотини қафасдан бўшаган эркин қушдек яйраб, тез ишга киришиб кетди. Унинг қўллари чаққон ҳаракат қилар, гоҳ-гоҳда билинар-билинмас қалтирарди. У эрининг қаршисига келиб ўтираркан, унинг юзидан қўрқувли нигоҳини узмас, ибодат олдидан қўлларини итоаткорона қовуштириб сукут сақласа-да, қалб тубида бундан кўра муҳимроқ афсун аксадоси жаранглаб турарди.

— Матильда, — худди пичоқ билан кесгандек қилиб деди у.— Меҳмонимиз қани?

У эрининг кутилмаган шафқатсиз сўзларидан бир сапчиб тушди. Лекин эрининг тиришган, одам қиёфасидан чиққан юз ифодасини кўриб, ётоқхонага зинғиллади, ҳатто кетаётиб стулни ағдариб юборди.

Матильда кийим осғичга илинган костюмни кўтариб кирди ва худди қаттиқ шамолда қолган қушдек титраб-қақшаб тўхтади.

— Стулни мана бу ерга қўй,— деди эри буйруқ оҳангида.

У мисоли шарпадек қўзғолиб, стулни стулга яқинроқ сурди.

— Энди дўстимизни ўтқаз. Йўқ, йўқ, ундай эмас, мана бундай, қулайроқ қилиб. Чиндан ҳам у ўзини стол ёнидаги учинчи кишидек ҳис этсин. Мана энди унга овқат бер. Ҳа, олдига кўпроқ овқат қўй. Эҳтимол, кун бўйи бир бурда нон ҳам тишламагандир, бечора.

Эс-хуши ва руҳияти гўё аслига келган, ҳаракатлари аввалгидек нафис бўлиб қолган ҳозирги кезда у, ниҳоят эрининг таниб бўлмайдиган юзига қарашга журъат этди. Аммо эри деразани очиб, хонани шамоллатиш учун ўрнидан турганида у ўзини дарҳол четга олди.

(Давоми келгуси сонда).

Хуш хабарлар

ИНСТИТУТДА ЛАБОРАТОРИЯ

Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ҳузуридаги Физкультура ва спорт комитети жисмоний тарбия ва спорт ҳамда конкрет социологик тадқиқотларни илмий асосда бошқариш билан шуғулланувчи янги лаборатория ташкил қилди.

ИХТИСОСЛАШТИРИЛГАН ЦЕХ

«Узсельхозтехника»нинг Тошкент область Пискент район бирлашмаси 2 ПТС-4-793 маркали трактор прицепларини ремонт қилиш бўйича ихтисослаштирилган цех ташкил қилди.

Бу цех область колхоз ва совхозларидаги шу маркадаги трактор прицепларини тезкорлик билан тузатиб беради.

АҲОЛИГА ҚУЛАЙЛИК

Телефон абонентлари шу давргача квартира телефонларидан фойдаланиб, бошқа шаҳардагилар билан кредитга гаплашганликлари учун ҳақ тўлашни счёт бўйича амалга оширар эдилар.

Тошкент шаҳарлараро телефон станцияси абонентларга хизмат ҳақи тўлашнинг янги қулай формасини ишлаб чиқди.

Энди хизмат ҳақи омонат кассаларига абонентлик дафтарчаси бўйича тўланадиган бўлди. Абонентлик дафтарчаларини шаҳарлараро телефон станциясининг ҳисоб-китоб группасидан олиш мумкин.

Т. ЮСУПОВ.

ТЕПЛИЦА КОМБИНАТЛАРИ ҚУРИЛМОҚДА

Тошкентликларни қишда ҳам ёздагидек сабзавот маҳсулотлари билан таъминлашга областда катта эътибор берилмоқда. Бу борада сабзавоткор Калинин райони меҳнаткашлари катта иш қилмоқдалар.

Шу кунларда «Ленин йўли» колхозида салкам 1 гектар ерда теплица хўжалиги қурилиши ниҳоясига етиб қолди. Юбилей йилида у ишга туширилиб, қишда ҳам шаҳар аҳолисини сабзавот билан таъминлайди. Шунингдек, Охунбобоев, «Ўзбекистон ССР 40 йиллиги» колхозларида ҳам қўшимча теплица комбинатлари қурилмоқда.

Қуйиликдаги теплица комбинатининг ҳам ишлаб чиқариш қуввати ортиб бормоқда. Масалан, 22-ихтисослашган қурилиш колоннаси қурувчилари 8-блокни монтаж қилмоқдалар. Шу йилнинг ўзида бу ерда сабзавот маҳсулотлари етиштирилади.

ТЕЛЕЭКРАН

Оҳангаронда «Сантехлит» заводи санитария техникаси асбоб-ускуналари ишлаб чиқаришни кўпайтирмоқда. Йил бошидан бери 50 минг дона ванна, 170 минг донадан ортиқ раковина ишлаб чиқарди. Заводда кўп ишлар механизация ёрдамида бажарилади.

Яқинда завод цехларидаги ишларни кузатиб бориш, уларни механизация ёрдамида бошқариш ва кузатиб туриш учун телеэкран ўрнатилди. Бу телеэкран заводнинг директори, бош инженер ва диспетчер хоналарига жойлаштирилган бўлиб, ишларнинг бажарилиши телевизор установкалари орқали кўриб турилади. Мутахассислар телеэкран орқали иш жараёнларини назорат қилиб, баъзи нуқсонларни ўз вақтида йўқотиш имконига эга бўлдилар.

ҚИБРАЙ ЖАМОЛИ

Қибрай қишлоғида 40 оила янги уйга кўчиб кирди. Бў ерда тураржой бинолари билан бир қаторда савдо точкалари, маиший хизмат кўрсатиш комбинатлари ҳам бор. Яқинда савдо маркази типидаги «Гўзал» универмаги ишга туширилди. Ҳадемай икки қаватли дорихона ҳам ишга туширилади.

Қибрай қишлоғининг қуйи қисми ҳам кундан-кун обод ва кўркам бўлиб бораётир. Кўпчилик хонадонлар бу ерни «янги посёлка» деб атайдилар. Посёлка ташкил қилинганига кўп вақт бўлгани йўқ. Шу вақт ичида 50 дан ортиқ хонадон шинам тураржой бинолари қуриб олдилар. Йўлкалар атрофи кўкаламзорлаштирилиб, ариқларда зилол сувлар оқиб турипти. Яқин кунлар ичида обод посёлкада хонадонларни водопроводлаштириш ишлари ҳам олиб борилади.

„ВЕНЕРА—8": ЯНГИ БИЛИМ ҚАДАМИ

«ВЕНЕРА—8» планеталараро автомат станцияси учишининг поёнига етганлиги мамлакатимизда ва чет элларда ушбу планетани ўрганиш проблемалари ва истиқболларига катта қизиқиш туғдирмоқда. Шу муносабат билан биз П. К. Штетнберг номли давлат астрономия институти ой ва планеталар физикасининг бўлими катта илмий ходими Ю. Псковскийнинг мақоласини эълон қиламиз.

— Ҳозир Венера тўғрисида нималарни биламиз? «Венера—8» станцияси ерга юборган ўлчаш натижаларини ишлаб чиққач, шу ҳақда қандай янги маълумот олабиламиз?

Венера тўғрисидаги ҳикоя — фаннинг ердаги радио-астрономик методлар ҳамда автомат станциялар ёрдамида бевосита тадқиқ этиш ёрдамида очадиган сирлари тўғрисидаги ҳикоядир. Венерани текшириш қийин, деб бежиз айтилмайди. Узоқ вақтгача ҳатто унинг массасини етарлича аниқлик билан белгилаш имкони бўлмади. Астрономлар одатда бу массани планета йўлдошларининг ҳаракатига ва шу йўлдошларга қуёш кўрсатадиган таъсирга қараб ҳисоблаб чиқарадилар. Венеранинг эса йўлдошлари йўқ. Венера яқинидан ўтган автомат станцияларни кузатиш билангина унинг массасини аниқ белгилашга муваффақ бўлинди. Фан Венеранинг бошқа мавҳумотларини ҳам шундай қийинчилик билан аниқлаб олди.

Ер билан Венера катталиги ва массасининг ғоятда ўхшашлиги узоқ вақтгача Венерада ҳаёт учун яроқли шарт-шароитлар бўлиши мумкин эмасмикин, деб ўйлатиб келди. Радио астрономлар Венера юзининг температураси юксаклигини айтиб ҳам овоза бўлдилар. Халиги фикр узоқ вақтгача устун келаверди. Баҳс пировардида планеталараро автомат станциялар билан ҳал этилди. Автомат станциялар Венера юзидаги температура шароитлари ғоятда ноқулай эканлигини тасдиқлади.

Венера атмосферасининг энергетика баланси бундай: Планета қуёшга яқин бўлганлигидан ерга қараганда икки баравар кўпроқ иссиқлик олади. Аммо, Венеранинг булут қатлами Қуёш нурланишининг тўртдан уч ҳиссасини яна космик фазога қайтариб юборади. Булут орасидан ўтган қуёш нурлари эса кўп ўзгаришларга дучор бўлади. Булутлар ёруғликнинг бир қисмини ёйиб юборади ва кўп марта акс этганидан сўнг атмосферанинг маълум чуқурлигига киради. Венеранинг иссиқ юзи энергияни радионурланиш ва инфрақизил иссиқлик нурланиши ҳолида ташқарига қайтармоғи лозим. Аммо, иссиқликни булутлар ушлаб қолади. Шу нарса ўзига хос «парник ҳодисаси» тўғрисидаги гипотеза вужудга келишига сабаб бўлди. Ана шу ҳодиса планета юзини цельсий ҳисоби билан 500 градусга қадар қиздириб юборади, дейилди.

«Венера—4» станциясидан бошлаб совет автомат станциялари ўтказган босим ўлчовлари планета юзидаги босим 100 атмосферага қадар, яъни ерникидан 100 баравар кўп атмосферага қадар етиб боришини кўрсатди. Планетамизда океаннинг 1000 метр чуқурлигига қадар ботирилган сув ости тадқиқот илмий аппаратлари ана шундай шароитларда бўлади.

Шу босим туфайли Венера атмосферасининг оптик хоссалари ғоятда қизиқ бўлмоғи керак. Башарти Венера атмосфераси қуйи қатламларини мутлақ осойишта деб тасаввур этилса, кузатувчи атрофдаги нарсаларни қалин деворли шиша идиш ичида тургандек кўра оларди. Ердаги сингари равшан уфқ у жойда йўқ. Горизонтга яқинлашган сайин Венера юзидаги анча олис қисмлар ғоятда чўзилиб шакли бузилган ҳолда кўринган бўларди. Қуёш кулчасига қарама-қарши томонда эса (Қуёш нури булут орқали ўтаётган бўлса) планета тунги томонининг сегменти кўриниб турмоғи лозим. Венера дунёсининг бу тасвири шамолсиз тўлиқ бўлолмасди. Планетадаги шамол секундига салкам бир метр тезликда бўлса керак, деб фараз қилинади. Бундай тезлик шамол суст эканлигини билдиргандек туюлади. Аммо, атмосфера зичлиги ғоят катта эканлигини ҳисобга олсак, бу шамол ердаги секундига юз метрлик бўрон билан баравралашади. Шулардан ташқари планета юзининг ёритилиши нечоғлик етарли эканлиги, ҳар ҳолда қуёш нурлари ёриб ўта оладими ёки у жойда мангу оқшом ҳукм суриш-сурмаслиги равшан эмасди.

«Венера—8»нинг тугаган эксперименти биринчи марта венеранинг ёритилган томонида ўтди. Парашют пастланиш участкасидаёқ атмосферадаги ёритилиш, босим ва температура ўлчанди. Шундан сўнг 50 минут мобайнида Венера юзида ҳам тадқиқотлар ўтказилди.

Планета атмосфераси ва юзининг ёритилишини ўрганиш, шубҳасиз, жуда муҳим янги экспериментлардан бири бўлди. Биз кундузи Венеранинг чеккалари ва юзи нечоғлик ёруғ бўлишини, у жойда кўриниш шароитлари қандайлигини билишимиз керак. Шу ғалати атмосферанинг боя баён қилинган оптик хоссалари манзараси ҳақиқатга тўғри келадими — йўқми? Босим ва температурага келганимизда эса планетанинг ёритилган томонидагиси тунги томонидагига нисбатан озгина фарқ қилади, деб ўйлаш мумкин.

Сув тўғрисида гапирадиган бўлсак, Венера атмосфераси газ таркибини ўлчаш булутларида муз кристаллари ҳолида сув борлигини инкор этмайди. Биз ҳозирча шу булутлар нимадан иборат эканлигини, улар қандай ҳосил бўлишини, нима учун улар парник ойнаси ролини ўйнашга муваффақ бўлаётганликларини билмаймиз. Олимларнинг «ёруғ юлдузга» берадиган саволлари жуда кўп.

Масалан, нима учун Венеранинг катталиги, массаси ва қуёшдан оладиган энергия миқдори ўхшаш бўлиб туюлгани билан нима учун ердан шу қадар катта фарқ қилади? Маълум бўлишича, ўтмишда — Еримизнинг «ёшлик» даврида ҳам унда атмосфера шу тахлитда бўлган. Ўшанда Ер атмосфераси қарийб бутунлай углий кислий газдан иборат бўлиб, юзидаги босими 100—200 атмосферага қадар етган. Ҳозир еримизнинг атмосферасида 78 процент азот бор. Ўша узоқ ўтмишда атмосферадаги азот ҳозиргидагидек миқдорда бўлган бўлса керак, лекин у 100—200 баравар қисилган ҳолатда бўлиб, ҳажми ўша «ёш» атмосферанинг атиги процентдан бир неча улушини ташкил этган. Бундан тўрт миллиард йил чамаси аввал шундай бўлган. Ер юзининг температураси сув буғлари томчига айланиш нуқтасига қадар пасайгач (шу босимда у сал кам 400 градусга етган) иссиқ денгиз ва океанлар ҳосил бўлган ва углий кислий газ шу сувда бемалол эриб кетган, атмосфера газлари эса секин-аста анча сийраклашиб қолган. Академик А. П. Виноградовнинг сўзларига кўра, икки планета атмосфералари ўртасидаги тафовут шуки, Венерадаги бутун углий кислота ҳозирча атмосферададир. Ерда эса океан тубига тузлар — оҳак тош, магнезия каби ҳолда чўккан.

Маълумки, «Венера—8» станциясида планета юза қатлами жинсларининг характери тўғрисида тасаввур олишга имкон берувчи эксперимент биринчи марта ўтказилди. Шу ҳақда ўқир эканмиз, ойни тадқиқ этишдаги илк қадамлар эсга тушади. Ой юзи манзараси бизга Ой жинси тўғрисидаги дастлабки маълумотларни берди. Шундан кейин жинс механик хоссалари ўрганила бошлади. Ой юзига оҳиста қўнган бошқа аппаратларда комплекс экспериментлар ўтказилди. Ой жинси ерга келтирилди ва ҳоказо.

Венера юзида ўтказилган янги эксперимент ҳам навбатдаги билим босқичини очиб беради: Ернинг қизиқарли қўшнисининг жуда муҳим характеристикалари планетада бевосита ўлчана бошлайди.

Ю. П. ПСКОВСКИЙ,
П. К. Штернберг номли давлат астрономия институти ой ва планеталар физикаси бўлимининг катта илмий ходими.

(ТАСС).

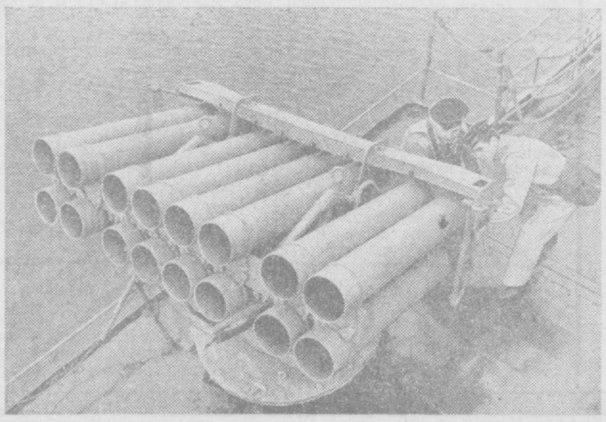

▲ ҲАРБИЙ денгиз флоти кемаларидан бирида. Матрослар реактив бомбомётларини жанговар ҳолга келтирмоқдалар.

Б. Трепотов фотоси.

ОНА-ВАТАН БЎЙЛАБ

▲ СТАВРОПОЛЬ ЎЛКАСИ. Бу ерда ғалла ўрим-йиғими юқори суръатлар билан давом этаяпти. Бу йил ўлка ғаллакорлари 2 миллион гектардан ортиқ майдондаги мўл дон ҳосилини янчиб олишлари керак. Суратда: Нефтекум районидаги «Каясулинский» совхози далаларида ўрим-йиғим пайти.

▲ АШХОБОД. Туркманистон ССР Фанлар академиясининг саҳролар институти олимлари Ўрта Осиё ва Қозоғистон чўлларини ўзлаштириш ва уларнинг бойликларидан самарали фойдаланиш проблемаларини ўрганмоқдалар.

▲ СВЕРДЛОВСК ОБЛАСТИ. Сухой Лог шаҳрида цемент заводи қурилмоқда. Корхонанинг биринчи печи ҳозирдаёқ мамлакатимизнинг янги қурилишларига 117 минг тонна цемент етказиб берди. Шу йилнинг сентябрь ойида заводнинг иккинчи печи ҳам фойдаланишга топширилади. Ҳозир бу ерда қурилиш-монтаж ишлари тез суръатлар билан олиб борилмоқда. Суратда: илғор арматурачилар бригадаси аъзолари — (чапдан ўнгга) В. Ф. Талошманов, бригада бошлиғи П. Х. Гафизя, В. П. Ташланов ва М. А. Гитев ўртоқлар.

А. ГРАХОВ фотоси.

(ТАСС фотохроникаси).

БЕШ ҲАЛҚА ОСТИДА

Қадимги олимпия мусобақаларининг ғолиблари — Олимпиониклар ҳар хил мукофотларга сазовор бўлишарди... Уларга олтин учоёқ ёки атргул мойи бўлган амфора, жун плащ кабилар берилларди. Аммо ҳаммадан ҳам олий мукофот-олтин пичоқ билан кесилган зайтун шохи эди.

Олимпия чемпионларига умрбод пенсия берилар, цирк ва театрда энг фахрли жой ажратиб қўйиларди... Жанг майдонида эса — биринчи қаторда туриб курашиш ҳуқуқи бериларди.

Олимпиониклар иззат-икром кўрсатилиши билан бирга агар улар, ҳозирги таъбир билан айтганда «спорт режим-интизомини бузсалар» қаттиқ жазоланардилар.

Ўтган асрнинг охирида Олимпия ўйинларини қайта тиклаш ғояси пайдо бўлди.

Ҳозирги замон олимпиадаларининг туғилиш куни 1894 йил 16 июнь ҳисобланади. Ана шу ёз куни Париждаги Сорбон университетида Франциянинг таниқли жамоат арбоби Пьер де Кубертен раислигида ўн уч мамлакат спорт жамоатчилиги вакиллари тўпланишди. Халқаро олимпиада комитети ташкил қилиб, биринчи замонавий ўйинларни қадимгилар анъанасига ҳурмат юзасидан 1896 йил Афинада ўтказиш ҳақида қарор қабул қилдилар.

1936 йилдан бошлаб, ўйин ташкилотчилари қадимий Олимпия шаҳрида қуёш нуридан машъала ёқиш ва уни эстафета тарзида Олимпия стадионига олиб келишни расм қилдилар. Муқаддас олов навбатдаги олимпия очиладиган кун, машъала косасида ёниб, бутун дунёни ёритиши учун тоғлар, денгизлар, дарёларни кечиб куну тун ўз йўлини давом эттиради.

Ҳозирги замон олимпия ўйинларида тобора кўпроқ спортчилар қатнашиб, борган сари кенг программада мусобақалашмоқдаларки, бу олимпиадаларнинг обрўси йилдан-йилга ўсиб бораётганлигини билдиради.

Агар I олимпия ўйинларида 13 мамлакатдан 285 спортчи қатнашган бўлса, 1968 йилги Мексикадаги XIX олимпиадада 115 мамлакатдан 7 минг 200 га яқин спортчи иштирок этди.

Совет спортчилари ва бошқа социалистик мамлакатларнинг вакиллари иккинчи жаҳон урушидан сўнг халқаро спорт уюшмаларида актив иштирок эта бошлади. СССР ва бошқа социалистик мамлакатларнинг олимпия мусобақаларида қатнашиши билан халқаро спортни демократлаштириш учун кескин курашувчи, сиёсий ва ирқий мансублигидан қатъий назар барча мамлакатлар спортчиларига кенг ҳуқуқ берилиши учун курашувчи кучлар пайдо бўлди.

1951 йил Халқаро Олимпиада Комитети СССР Олимпиада комитетини тан олди, 1952 йил эса совет спортчилари биринчи марта олимпия мусобақаларида қатнашдилар. Бу Хельсинкидаги XV Олимпия ўйинларида бўлган эди. Биринчи имтиҳондан шараф билан ўтилди. Совет спорти вакиллари 22 та олтин, 30 та кумуш ва 15 та бронза медалларини қўлга киритдилар. Мельбурн, Рим, Токио, Мехикода ҳам совет спорти байроғи янада юқори кўтарилди.

Жонажон Ўзбекистонимиз тўрт марта Совет Иттифоқи олимпиада командасига ўз вакилларини юборган. 1956 йилда, совет олимпиадачилари узоқ Австралияга йўл олганларида улар билан бирга энг кучли енгил атлетикачи — баландликка сакровчи Валентина Баллод Тошкентдан сафарга чиққанди. У Римдаги XVII олимпиадада ҳам совет командаси составида Ўзбекистондан вакил бўлиб борди. 1964 йилги Токиодаги Олимпия ўйинларида эса ўзбек спортининг тўрт вакили: сузувчи Светлана Бабанина ва Наталья Устинова, гимнастикачи Сергей Диомидов ва велосипедчи Алексей Колюшев қатнашди. Сўнгги Мехико олимпиадасида ўзбекистонликлар группаси сони икки бараварга ошди. Волейболчи қиз Вера Галушко, курашчи Рустем Казаков, сузувчилар Светлана Бабанина, Наталья Устинова, Сергей Конов, гимнастикачи Сергей Диомидов, пойгачи Михаил Колюшев, мерган Александр Алипов совет спорти шарафини юқори кўтариш учун астойдил курашдилар.

Мюнхенга йўл олиш арафасида турган мамлакатимиз терма командалари сафида серқуёш диёримизнинг азамат йигит-қизлари янада кўпайганлиги кишини қувонтиради.

Олимпиададан олимпиадага спортчиларнинг сони ва рекордлари ўсиб бормоқда, ўйинлар программаси анча кенгаймоқда, аммо олимпия ғояси — тинчлик, дўстлик, биродарлик ғояси ўзгармай қолмоқда.

С. МУСАЕВ.

[Боши газетамизнинг 2-август сонида].

Спорт

ТЎҚҚИЗИНЧИ ЎЙИН — ДУРАНГ

1 августда Борис Спасский билан Роберт Фишер ўртасида шахмат бўйича жаҳон биринчилиги матчи давом эттирилди. Тўққизинчи партияда оқ доналар билан жаҳон чемпиони ўйнади: Бу учрашувда рақиблар матчда биринчи марта фарзин гамбитида Тарраш ҳимоясини қўлландилар. Учрашув бошларида Спасскийнинг позицияси бирмунча яхши кўринди. Бироқ, доналар алмаштирилгандан сўнг мувозанат тенглашиб, қолди. Рақиблар 29-юришда дурангга рози бўлишди. Ҳисоб даъвогар фойдасига 5,5:3,5. Навбатдаги ўйин бугун бўлиши керак.

ОЛИЙ ЛИГАДА

Олий лига футбол командаларининг набатдаги тур учрашувларида йирик ҳисоблар қайд қилинди. Пешқадам «Заря» Бокунинг «Нефтчи» командасини қабул қилиб, 3:0 ҳисобида ғалабага эришди. Киев динамочилари «Спартак» командасини 4:1 ҳисобида енгдилар. Шу ҳисобда Москва динамочилари «Торпедо»дан устун чиқишди. Тбилисининг «Динамо» командаси ҳам клубдошларидан қолишмади. У «Арарат»ни қабул қилиб, икки очко олди — 2:1. «Днепр» — «Карпати» ўйинида ҳисоб очилмади.

Редактор А. ИСМОИЛОВ.

Реклама ва эълонлар

М. ҚОРИЕҚУБОВ НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ ФИЛАРМОНИЯСИ

М. ГОРЬКИЙ НОМИДАГИ МАДАНИЯТ ВА ИСТИРОҲАТ БОҒИДА
4, 5 АВГУСТ КЕЧ СОАТ 8 ЯРИМДА

ЁШ ИЖРОЧИЛАР ДАВРАСИ

КОНЦЕРТДА ҚАТНАШАДИЛАР:
Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист
ГУЛСАРА ЁҚУБОВА
VI Жаҳон ёшлар ва студентлар фестивалининг лауреати
ОТАМУРОД ҲОЖИЕВ

Солистлар: Гулшод ОТАБОЕВА, Аҳмад ШУКУРОВ, Ҳотам ХОЖИЕВ, Уғилжон РАҲИМОВА, Зуҳра ҒОЗИЕВА, Дилафруз ЖАББОРОВА, Қодир МУМИНОВ, Светлана ПОПОВА, Назира СУЛТОНОВА, Рашида АЗИМОВА, Ойдин ЭГАМБЕРДИЕВА.

М. ҚОРИЕҚУБОВ НОМИДАГИ УЗБЕК ДАВЛАТ ФИЛАРМОНИЯСИНИНГ ДУТОРЧИЛАР ВА УДЧИЛАР АНСАМБЛИ; ЙИГИТЛАР КВАРТЕТИ.

ЎЗБЕК ХАЛҚ ЧОЛҒУ АСБОБЛАРИ АНСАМБЛИ

Программани — Зуҳра ТЕМИРОВА ва Уткир СИДДИҚОВлар олиб борадилар.

БИЛЕТЛАР М. Горький номли боғнинг ёзги театр кассасида кундуз соат 2 дан сотилади.

МАРКАЗИЙ «ЮБИЛЕЙ» СПОРТ ЗАЛИ
6 АВГУСТ КУНДУЗ СОАТ 3 ВА КЕЧ 8 ДА
7 АВГУСТ КЕЧ СОАТ 8 ДА
СССР ТАШКИЛ ТОПГАН КУННИНГ 50 ЙИЛЛИГИ ОЛДИДАН

Севимли хонандалар давраси

КАТТА КОНЦЕРТ
ҚАТНАШАДИЛАР:
Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артистлар: ТАМАРА ЮНУСОВА, ҚУВОНДИҚ ИСКАНДАРОВ, ЖУМАНАЗАР БЕКЖОНОВ, КАМТАР ОТАБОЕВ, УРИНБОЙ НУРАЛИЕВ, ДИЛБАР АБДУЛЛАЕВА;

Солистлар: Фахриддин УМАРОВ, Шерали ЖУРАЕВ, Дадахон ҲАСАНОВ, Ҳасан ЙУЛДОШЕВ, Зайнобиддин ЮСУПОВ, Ғуломжон ҒОФУРОВ, Абдуллажон ҒОФУРОВ, Ҳожиакбар ҲАМИДОВ, Одилхон ОХУНЖОНОВ.

Программани — ҒУЛОМ ТОЖИ-АЪЛОЕВ олиб боради.

Билетлар сотилмоқда.

ТВ

БИРИНЧИ ПРОГРАММА
ТОШКЕНТ КУРСАТАДИ

10.55 — Кўрсатувлар программаси.

Ўзбек тилида: 11.00 — «Кучук етаклаган бола» (телефильм). 11.20 — «Ғалати гаров» (бадиий фильм).

12.30 дан — Москва кўрсатади.

ТОШКЕНТ КУРСАТАДИ

17.55 — Кўрсатувлар программаси.

Ўзбек тилида: 18.00 — Болалар учун. «Юлдузча» телевизион журнали. 18.40 — Кинофильм. 19.15 — КПСС XXIV съезди қарорлари — ҳаётга! «Ишчи — фахрли ном» 19.45 — «Ахборот» информацион программаси (рус тилида). 20.35 — «Ахборот» информацион программаси. 20.50 — «Ўзбекистон чорвадори» программаси. 21.20 — Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артист Қ. Шомансуров куйлайди. 22.30 — Рангли телевидение. Россия шу ердан бошланади (ҳужжатли фильм). 22.50 — «Мардлар майдони» (бадиий фильм).

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

18.25 дан — Москва кўрсатади.

УЧИНЧИ ПРОГРАММА
ТОШКЕНТ КУРСАТАДИ

Ўзбек тилида: 20.00 — «ЧУКОТКА БОШЛИҒИ» (бадиий фильм).

Рус тилида: 21.30 — «Талицк оқ қайнлари» (телефильм). 21.55 — «Ватанимни куйлайман» (фильм-концерт).

КИНО

ҚИШКИ БИНОДА

Афсунгар пойгачи — «ЎЗБЕКИСТОН» (кундуз ва кечқурун).

Сен, мен ва кичик Париж — «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

Гул ва тош (ўзбек тилида) — НАВОИЙ номли (кундуз ва кечқурун).

«Хольцауге» операцияси — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ», «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

Мессе фермасининг сири — ҲАМЗА номли, «ВОСТОК» (кундуз ва кечқурун), «ДРУЖБА» (жуфт соатларда).

Менинг исмим — масхарабоз (3 серия) — САНЪАТ САРОЙИ (кундуз ва кечқурун).

Ҳаётга қайтиш — «МОСКВА» (кундуз соат 2 ва кеч 8.40 минутда).

Кулгили қиз — «ЧАЙКА» (кундуз ва кечқурун).

Ёмон об-ҳаводан яхши нима бор? — «СПУТНИК» (кундуз ва кечқурун), «ДРУЖБА», (тоқ соатларда), «МОСКВА» (кундуз соат 12, 5 ва кеч 7 да).

ЁЗГИ БИНОДА

Ёмон об-ҳаводан яхши нима бор? — «ФЕСТИВАЛЬ».

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» («ТАШКЕНТСКАЯ ПРАВДА») — орган Ташкентского обкома КП Узбекистана, областного Совета депутатов трудящихся.

Бизнинг АДРЕС: Тошкент, «Правда Востока» кўчаси, 26 уй

РЕДАКЦИЯ ТЕЛЕФОНЛАРИ: Редактор — 836495. Редактор ўринбосарлари — 835885, 837916. Масъул секретарь — 834808. Пропаганда, адабиет ва санъат бўлимлари — 831936. Саноат, транспорт ва қурилиш бўлими — 833786 Партия турмуши, Ахборот ва спорт бўлимлари — 835811. Қишлоқ хўжалиги, фан, мактаб ва олий ўқув юртлари бўлимлари — 839050, Совет қурилиши, маиший хизмат ва шаҳар хўжалиги бўлими — 837045, хатлар ва оммавий ишлар бўлими — 834048. Эълонлар бўлими — 833142. Коммутатор — 830249 дан 830259 гача.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси. Тошкент шаҳри.

Р. 03592. ИНДЕКС 64697. Б. 1807.